KEMALETTİN TUĞCU

Küçük Bey

DAMLA YAYINEVİ

KEMALETTİN TUĞCU DİZİSİ-25

KÜÇÜK BEY

Bu kitap, Millî Eğitim Bakanlığı'nca, 25 Nisan 1977 tarih ve 5631 sayılı kararıyla ilk ve ortadereceli okul öğrencilerine tavsiye edilmiştir

KEMALETTİN
TUĞCU

KÜÇÜK BEY

KEMALETTİN TUĞCU

25

Damla Yayınevi Nu.: 66

Kemalettin Tuğcu Klasikleri Nu.: 25

©
Copyright
Yayın Hakkı
Damla Yayınevi

Kapak-İç Resim
M. İlhan Ökkeş

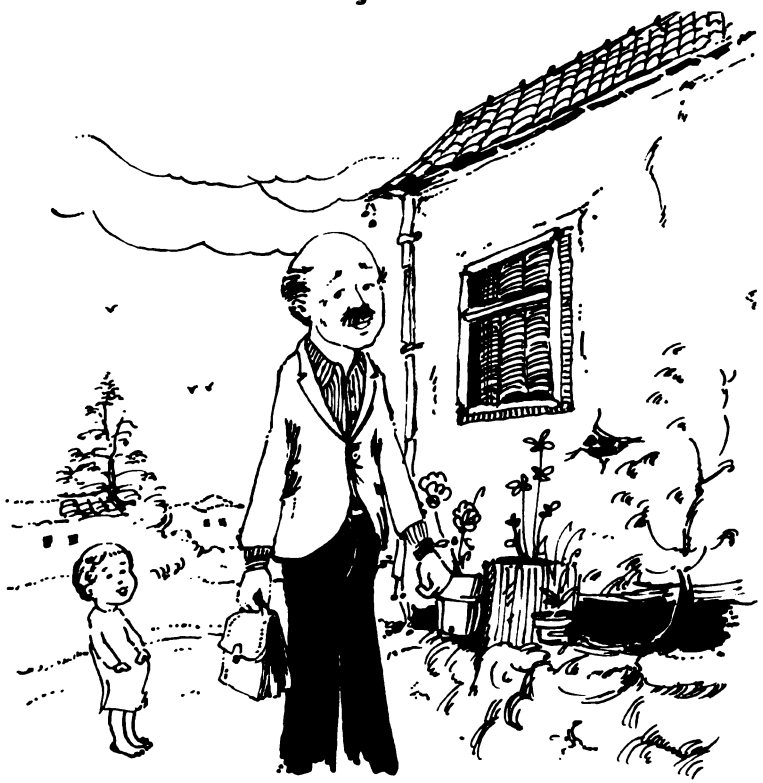
Dizgi-Mizanpaj
Damla Yayınevi

Baskı-Cilt
Express Matbaası - İSTANBUL

ISBN 975-381-094-6

DAMLA YAYINEVİ®
Prof. K. İsmail Gürkan Cad. No: 6 Cağaloğlu-İST.
Tel: 0.212. 514 28 28 - 0.212. 511 09 55
Fax: 0.212. 528 24 01
Internet: www.damlayayinevi.com.tr
E-mail: damla@damlayayinevi.com.tr

KÜÇÜK BEY

–1–

Mahallenin Arif ağabeysiydi o. Herkes hatırını sayardı. Gecekondu mahallesinde kavga etmediği kimse bırakmayan Çopur Halit bile ona selâm verir, yolda rastladıkça:

— Allah seni eksiltmesin buradan, derdi. Yoksa kahrı çekilmez oldu bizim semtin. Mumla arasan adam bulamazsın.

Hâlbuki herkesi usandıran kendisiydi. İçer, kavga çıkarır, etliye sütlüye herkesin işine karışırdı. Kavga dövüş onun yemi, suyu demekti. Hemen her yıl, birkaç ay ceza evine girer, o zaman konu komşu rahat ederdi:

Arif ağabey, o yine ortaya çıktığı zaman:

— Nerelerdesin Halit Efendi, çoktandır sana rastlamıyorum.

Dediği zaman hiç bozuntuya vermez:

— Ne yapalım be Arif ağabey, derdi. Her zaman aylak gezmekle olmuyor. Bir iş peşindeyim, şöyle Anadolu'yu biraz dolaştım.

Arif Efendi bir bankada odacıydı. Yirmi yaşında girmişti bankaya. Şimdi ellisine gelmişti. Otuz sene bu, dile kolay.

Ama hâlinden memnundu. Karısı Hasene Hanım sakin, geçimli ve terbiyeliydi. Kızları Güllü on iki yaşına gelmişti. İlkokulu hem de hiç kalmadan bitirmiş, dikiş yurduna gitmeye başlamıştı.

Ön tarafı yola bakan, yanında büyükçe bir oda kadar bahçesi olan bir gecekondusu vardı Arif ağabeyin. Bahçe daha büyüktü ama Küçük Bey eve misafir gelince bir oda daha yaptırmış ve ayakyolunu da büyütüp içine bir de banyo yeri yaptırmıştı.

Küçük Bey on dört yaşında, orta ikideydi. Kendisi için hazırlanan odada karyolası, çalışma masası, kitap ve elbise dolabı vardı.

Bu odanın tek penceresi bahçeye bakardı. Bahçeye Hasene Hanım karanfil, şebboy dikerdi. Bir iki tane gül fidanı

vardı. Biraz yana doğru da bir dut ağacı vardı ki, artık üstüne çıkılıp silkelenecek hâle gelmişti.

Kışın küçük küçük üç odadan oluşan gecekondunun ortasındaki koridorda soba yanıyor, her tarafı ısıtıyordu.

Ekrem'e herkes Küçük Bey diyordu. Yalnız akranları ve mahalle arkadaşları adı ile çağırırlardı. Kapıya gelip arayan olursa içeriye:

— Küçük Bey, sizi arıyorlar, bir arkadaşınız geldi, diye seslenirlerdi.

Beyaz yüzlü, temiz, terbiyeli bir erkekti.

Yağmurlu havalarda pencerenin önünde oturup küçük bahçeye suların birikmesini seyrederdi. Bahçe sarı bir deniz hâlini alır, her yağmur tanesi düştükçe halkalar açılır, yaprak, değnek gibi ne varsa yüzmeye başlar, sonra Hasene Hanım kürekle bahçeye çıkarak suyun akacağı bir yol açardı. Damın deresi ve olukları olmadığı için oluklu saçların her diliminden ip gibi yağmur iner. Ekrem bunu berber dükkânlarının kapılarında sinek girmemesi için ipe dizilmiş ve dallandırılmış boncuklara benzetirdi.

Ekrem, bu gecekondu mahallesinden pek memnun değildi. Ama işte bu ikinci seneydi ki orada yaşıyordu. Evdekilere alışmıştı:

Sabahleyin Arif Efendi ile beraber çıkıyordu. Şoför Tahir belli saatte işe çıkarken kapının önünde korna çalar, zaten hazır olan Ekrem'le Arif Efendi çantalarını kapınca dışarıya fırlardı.

Tahir'in müşterileri vardı. Durakta beklemez, ilk müşterilerini aldıktan sonra ötekilerin kapılarına uğrar, ama hiç beklemez, çekip giderlerdi. İlle herkes vaktinde hazır olmalıydı.

Küçük Bey, sabahları Arif Efendiyle beraber çıkardı.

Mahallede oturanların erkeklerinin çoğu fabrika işçisiydi. Hep tek katlı ve birbirine benzeyen evlerdeki kadınların gençleri, kapalı çarşıya gider, oradan iş alır, bohça veya bavullarla getirir, evde bunları yapar, sonra yine toptancılara veya konfeksiyonculara götürürlerdi.

Bazısında dikiş makinesi, bazısında triko makinesi vardı. Yoldan geçenler cır cır sesler duyar, o evde makine ile kazak veya yelek örüldüğünü anlarlardı.

Mahallenin camisi, kahvesi, çarşısı, kasabı, bakkalı, banka şubesi vardı. Bu arada üçer beşer katlı apartımanlara da

rastlanıyordu. İşini uyduran gecekondusunu apartıman hâline getiriyordu. Son zamanlarda iş hanı yapanlar bile vardı.

Ama çoğu ancak başını sokacak bir ev edinmişti işte. Kahvede veya komşulardan birinin bahçesinde toplanır mahallenin halini konuşurlardı.

Çoğu vergisini verdiği hâlde daha tapu almamışlardı. Bakarsınız bir kaç memur gelir, bir gecekonduyu yıkmaya kalkar, o zaman komşular toplanır, vergi kâğıtları ortaya çıkar, memurlar çekilip gidince komşuya "geçmiş olsun" derlerdi.

Biribirlerini çekemiyen ve davacı olanlar, kavga edenler vardı. Dövüşenler bile oluyordu.

Ekrem okuldan döndüğü zaman Güllü ona mahallede olup bitenleri anlatırdı. Birisi komşusunun yolunu kapatmaya kalkmış, birisi bir komşunun bahçesini birisine satmış.

Ekrem ilgilenirdi. Hasene teyze ona kahvaltı verirken Güllü'nün anlattıklarını dinler, büyük bir adam gibi ne yapmak gerektiğini düşünür, komşular arasındaki geçimsizlikten o da yakınırdı.

Arif Efendi en eski gecekondu sahiplerindendi. Hem o kaçak yapmamış bir başkasından satın almıştı. Tapusu vardı elinde, bahçesinin de sınırı belirtilmiş ve çapı çıkartılmıştı. Evinde elektirik ve su vardı. O ayrıca bahçesine bir kuyu kazdırmıştı.

Güllü küçükken bu kuyuyu açtırdığı için bir tulumba taktırmış ve kuyunun ağzını güzelce kapatmıştı.

Bu tulumba yüzünden belediye suyunu çokluk harcamazlardı. Tulumba önce bir iki defa gıcırtılı sesler çıkartır, sonra sesi değişir, buz gibi bir su tulumbanın ağzından tenekelere dökülürdü.

Arif ağabeye mahallede bankacı diyorlardı. Hem de talihli adam olduğunu söylerlerdi. Çünkü üç kulaç kazdırınca hemen su çıkmıştı. En kurak zamanlarda bile su eksilmiyordu. En çok yazın konu komşu içme suyu almaya gelir, bazen yoldan geçenler bile tulumbanın sapına yapışır, orada daima bir zincirle asılı duran bakır maşrapayı doldurup içer ve evde olsun olmasın:

— Ölmüşlerinin canına değsin Arif ağabey der, giderlerdi.

Yakın komşular arasında bir geçimsizlik olursa çoğu zaman Arif ağabeyi hakem yaparlardı. Sanki o mahallede bir mahkeme vardı. Arif ağabey hiç âdeti olmadığı hâlde evin içinde aynaya bakar, yakasını, ağarmış saçlarını düzeltir, yavaş yavaş evin bahçesine çıkar, karısının getirdiği iskemleye oturur, kimi tahta sıraya dizilen, kimi yere çömelen komşulara bir göz atar, dövüşten yeni çıkmış bir soluk soluğa olan komşularına bakar ve:

— İkinizi de birbirinizden ayırmadan severim, derdi. Hatırımı saydınız, buraya geldiniz. Ben hâkim değilim, ikinizin de ağabeysiyim. Hepimiz bu memleketin âhâlisindeniz, bu şehrin hemşehrisi, bu semtin komşusuyuz. Ben ikinizden birini haklı çıkaracak değilim. Davanızı kendiniz göreceksiniz. Ama insanca, kardeşçe. Kimin haklı, kimin haksız olduğunu yine kendiniz biliyorsunuz. Aranızda olanları ortaya dökmeyin. Haydi bakayım, tokalaşın.

Çoğu zaman birbirinin canına kıymaya kalkanlar o anda birbirlerine el uzatır, öpüştükleri de olurdu.

Bazen seyirci komşuladan biri seslenirdi:

— Canım Arif ağabey, kim haklı, kim haksız, şunu anlıyalım:

Arif ağabey:

— Yoooo, derdi. Ben komşularımı severim, hatır saymış buraya gelmişler. Kimin haklı veya haksız olduğunu kendileri biliyorlar. Barışır, davalarına bir göz atar, kardeşçe, insanca düşünür anlaşırlar.

Sonra Arif ağabey yürekliydi de hani. Bir gün mahallenin zorbalarından biri, iki çocuk kavgası yüzünden kapıya dayanmış:

— Erkeksen çık dışarı, diye bağırmıştı.

Arif ağabey pencereden bakmış:

— Dur, demişti, çay içiyordum, bir yudum kaldı, geliyorum.

Sahiden de bir dakika geçmeden kapıya çıkmış, telâş etmeden, kızgın görünmeden:

— Merhaba Salim, demişti. Bana bak, senin çocuğun benim çocuğum demektir. Bir suçunu görürsem kulağını çekerim. Eğer benim Güllü'nün bir terbiyesizliğini görürsen sen de eline üşenme. Dövüşmek istiyorsan işte meydan, bir çay içmeye geldinse şöyle buyur.

Tatlı adamdı bu Arif. Onun için:

— İsterse ölüyü güldürür, isterse lodosu poyraza çevirir. Kanlı bıçaklı olanlar onun yanında sarmaşdolaş olurlar, derlerdi.

Hani hakları da yok değildi. Pek başı darda olanlara borç para da verir ve arkasını aramazdı. Böylelerine para kaptırdığını ileriye süren Hasene Hanıma her zaman:

— Ben bir para verirsem geriye alamıyacağımı hesaplarım, derdi. Veren olursa tabiî alırım, ama vermiyeni zorlamam. Bir daha başı sıkışır, aman Arif ağabey, derse yine veririm varsa. Ama çarpmaya kalkanlar bir defa çarparlar.

Mahallede adı sanı belli bir insan olduğu için oracıkta açılan banka şubesinden istemişlerdi. Kendisini "Arif Efendi, hem yol zahmetinden kurtulur, hem buralı olduğun için bize fayda sağlarsın. Yollarda geçirdiğin zamanı da evinde geçirirsin" demişlerdi.

Ama kabul etmemişti Arif Efendi:

— İyi, hoş, çok uygun ama şurada emekliliğime ne kaldı. İzin verin de işi başladığım gibi bitireyim, demişti.

–2–

Beyaz yüzlü, nazik yapılı, çok terbiyeli ve ince düşünceli Küçük Beyin bu gecekondu mahallesinde ne işi var? Arif Efendinin akrabasından mı? Hayır, ama aralarındaki ilişkiyi kimse bilmez, Arif Efendi gecekondu semtine şanı ve şerefi ile nasıl yaraşmış, oranın saygı gören kişilerinden olmuşsa, Küçük Bey de yaratılışı ve terbiyesiyle o semte o kadar ters düşmüştü.

Semtin o yaştaki oğlanları bu nazik çocuğu mahakkak barındırmazlardı. Ama Arif Efendi öyle yenir yutulur insanlardan değildi. O bir demir leblebiydi. Yutabilene aşkolsun.

Bir hikâye anlatırlar eskiler. Daha o semte yeni taşındığı zaman bir tek sebzeci varmış. Çarşı ve pazara uzak yerde kim gidip de uzaklardan yeşillik yiyecek alacak? Adam kıyasıya satarmış. Başka yerde beşe mi? Salih Efendide on beşe, başka yerde elliye mi? Salih Efendide Yüz elliye. Canın isterse al.

Derken biri çıkmış, aynı sokakta bir sebzeci dükkânı da o açmış. Salih Efendi toplamış başına ahbaplarını, yeni sebzeciye pılısını pırtısını toplayıp anasından emdiğini burnundan getirmeye kalkmış.

Salih Efendinin bu marifeti Arif Efendinin kulağına gitmiş. Koşmuş kalabalığın karşısına:

— Bana bak Salih, demiş. Bire aldın, beşe sattın, çarşı pazar uzak diye sülük gibi buradakilerin kanını, iliğini emdin. Canımız ondan ister, ondan alırız, senden ister senden alırız, ayağında çakşır yoktu buraya geldiğinde. Şimdi on tane gecekondun var. Aklını başına devşir, bana kollarımı sıvatma.

Adam haklı, ötekiler beyinsiz. Yeni sebzeci ne kazanırsa eyvallah der. Salih Efendi de beşe aldığını yediye satmakla yetinir. Arif Efendiye düşman olur ama diş geçiremez.

Tabiî insanın dostu da vardır düşmanı da. Ama kimseye zararı dokunmayan, doğruluktan ayrılmayan insanın korkusu yoktur. Üstelik kavgalı da olsa komşu hatırı sayar. İstediği kadar diş gıcırdatsın hasta mı oldu, hemen gidip hatır sorar, sokakta mı rastladı, selâmını esirgemez. O istediği kadar görmezlikten gelsin.

Küçük Bey hakkında bilgi almak isteyenler çok oldu. O sadece şunu söyledi soranlara:

Hatırını kıramayacağım bir beyefendinin mahdumudur. Kendileri bir zaman için dış memleketlere gittiler. Yabancı memleketlerde yabancı kültürü almasın, Türklüğünden, Müslümanlığından kaybetmesin diye benden rica ettiler. Başımla beraber dedim. İşte hepsi bu.

— Babası kimmiş, nereye gitmişler, başka kimseleri yok muymuş, hatırlı adamlarsa neye çocuklarını böyle gecekondu semtinde oturan bir hademeye bırakmışlar?

Bu sorular karşısında kalan Hasene Hanım:

— Ne bileyim, diyordu. Arif Efendi bilir.

Arif ağabey canının istediği kadarını söylerdi. Fazla ileriye giden olursa dikilirdi:

— Senin ne üstüne vazife, kendi işine baksana!

Sahiden de üst tarafını ne Hasene Hanım bilirdi, ne de çok dikkat edilirdi. Hatta o geldikten sonra iki oda arasındaki duvar açılmış, bir hafta kadar toz toprak içinde kalmışlar, ama iki odadan bir salon ortaya çıkmıştı. Bütün buna katlanmanın sebebi televizyondu. Bakkalın çakkalın evinde televizyon olurda bankacının evinde olmaz mı?

Odalardan biri Küçük Bey'indi. Ötekinde Arif ağabeyle Hasene Hanım yatıyorlardı. Güllü salondaki divanda yatardı. Hatta bazen televizyon seyrederken kızcağız uyur kalır, babası:

— Sen uzan divanına, derdi.

Küçük Beyle beraber eve bir değişiklik gelmişti. Her tarafı ısıtan soba, televizyon, salondaki takımlar, mutfaktaki buzdolabı, fırın, yemek masası hep Küçük Bey'in arkasından yürümüştü.

Önce semti yadırgamıştı, Küçük Bey. Dokuz katlı, konforlu, kaloriferli, sıcak ve soğuk sulu, mükemmel döşeli bir apartmandan çıkıp böyle yerden bitme gecekonduya gelirde insan yadırgamaz mı?

Ama o bundan kimseye söz etmezdi. Ağzından bir gün bir şikâyet çıkmamıştı. Tersine yumuşak başlı ve nazikti. Yalnız temizliğe fazla dikkat eder, odasının karıştırılmasını istemezdi.

Kız dikiş yuduna gittiği için işe ancak akşamları yardım ediyordu. Sık sık su kesildiği için Arif ağabey gecekondunun çatısına bir depo koydurmuştu. Tulumbanın musluğu kapanırsa su yukarı depoya dolmaya başlardı. Depo dolunca da saçaktan çıkarılmış bir borudan su akmaya başlar, o zaman susuzluk korkusu ortadan kalkardı. Bu depo doldur-

ma işini yemekten sonra Arif ağabey, bezen de okuldan dönünce Güllü yapardı.

Küçük Bey, pencerenin önündeki masada ders çalışırken bir başını kaldırır, Güllü'nün tulumbanın kolunu çalıştırmasına bakardı. Yavaş yavaş kız yorulur, yüzü kızarır, alt dudağını ısırarak kendisine gayret vermeye çalışır, böyle olunca Küçük Bey bahçeye çıkar ve:

— Biraz da ben çalışayım Güllü, derdi.

Kız utanır, sıkılır:

— Babam darılır, derdi.

— Canım ben istiyorum. Çalış çalış bunaldım. Biraz kafam değişsin.

Hiç kibri yoktu. Depo dolmayınca tulumbanın sapını bırakmazdı. Bu depo bazen sık sık boşalırdı. Komşuların hepsinde kuyu yoktu ki. Testisini, tenekesini alan gelir, kimi hazır depodan, kimi tulumbadan su alırdı.

Bir aralık, Hasene Hanım tasalanmış:

— Efendi, demişti.

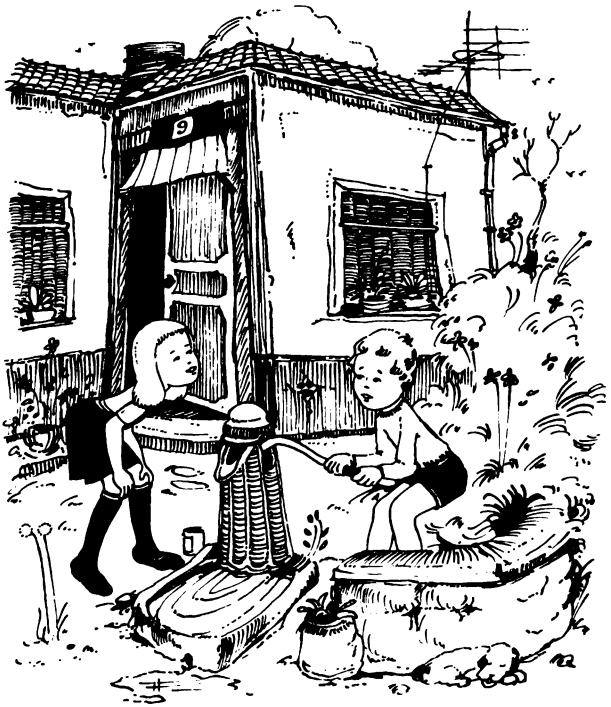
Kocasına hep "efendi" derdi.

— Efendi, kız yetişiyor, Küçük Bey evin içinde. Namuslu çocuk, saygılı çocuk ama, konu komşu lâf ederse.

Efendi o zaman dikleşirdi:

— Bana bak Hasene, ben budala değilim. Ağzını açanın kapatırım ağzını. Herkes kendi işine baksın. Bize ahlâk dersi vermelerinin lüzûmu yok. Başkasında kusur arayanların kendilerinde kusur vardır da elle gelen düğün bayram diye ayıplarını örtmeye çalışırlar.

Kadın kocasından yüz bulamayınca kızına yüklenirdi:

Küçük Bey, Güllü'ye ev işlerinde yardım ederdi.

— Bana bak Güllü, bu Küçük Bey bizim ayarımızda genç değil. Onunla bizim aramızda dağlar vjar. Ne kadar kalacağı belli değil. Gözünü aç, babanın ne netameli bir insan olduğunu bilirsin. Kendini koru.

Kız gelincik gibi kızarırdı:

— Anne, telâşın ne, ben bilmiyor muyum?

— Seni bilirim evlâdım, bilirim ama gençlik bu. İnsanın bu yaşta kanı kaynar. Kendini tutamaz.

— Anne, merak etme Küçük Bey'in benim yüzüme bak-

tığı bile yok.

— Nen var senin ayol, bayağı güzel, eli ayağı düzgün bir kızsın. Mahallede senin gibisi var mı?

— Uzatma anne, ben Küçük Bey'i yemekten yemeğe görüyorum. Yemekte de on defa kalk otur.

— Derslerini ona sorduğun yok mu sanki?

— Var ama bana yadım ederse salona gelir.

Semtin kızları şehirdeki modayı hemen günü gününe takip ederlerdi. Etekler şehirdekilerle beraber kısalır, uzar, saçlar modaya göre renk değiştirir veya saçlarına bellerine kadar uzanan eşarp gibi bir şey bağlar, ya da ayaklarına blucin giyer, erkek kıyafetine bürünürlerdi.

Güllü pek modaya uyamıyodu. Bir gün otomobilde Küçük Bey:

— Arif ağabey, demişti. Bana öyle geliyor ki, Güllü'yü biraz fazla baskı altında tutuyorsun. Biliyorum, zaman kötü. Ama ne var kızı ayıracak. O da bu kuşağın kızı. Dün akşam ben pantolon giydirmem diye azarladın. Evin içinde pantolon giyse de hevesini alsa bir fenalık mı olur?

Arif ağabey:

— Küçük Bey, Güllü seni araya koymak mı istiyor? dedi.

Küçük Bey:

— Seninle beraber geliyorum, seninle beraber çıkıyorum evden dedi. Ben mahallenin kızlarını Güllü'den çok görüyorum.

— Yani şimdi o da pantolon mu giysin?

— Karışmam işinize. Sen babasısın. Ben kendi görüşümü söylüyorum.

Şoför başını çevirmeden:

— Ömrüne bereket Küçük Bey, demişti.

O akşam yemekte Arif ağabey:

— Bak Güllü, dedi. Küçük Bey bugün bana çattı. Güllü pantolon istiyor, almıyorsun, dedi.

Kız başını eğmiş, kızarıp kalmıştı. Babası:

— Bu cumartesi İdris'in mağazasına git annenle de alın, dedi.

Kız başını kaldırmadan:

— Sağol baba dedi. İstemez.

— İsteyen sendin, öyle küsme yok, anladın mı? Ben sıkıldığını, bir şeyden mahrum kaldığını istemem.

Pantolon alınmıştı ama Güllü onu Küçük Bey'in evde olduğu saatlerde giymeye sıkılmıştı.

Semtin kızlarının gözleri fıldır fıldırdı. Tatil günlerinde kolkola evin önünden geçerler, bazen tulumbaya gelip sıra ile su içerlerdi.

Radyo veya televizyon maç verdiği günlerde mahallede yer yer spikerin sesi duyulurdu. Grup grup toplananlar bazen nefeslerini tutarak dinler, bazen oldukları yerde zıplar birbirleriyle iddialaşırlardı.

Mahallede Fenerli, Beşiktaşlı, Galatasaraylı çoktu. Radyo maç vermemişse otobüslerle mahalleye gelenlere seslenirlerdi:

— Maç ne oldu, maç?

Hani gecekondu semtiydi ama oranın da bir özelliği vardı. Orada da insanlar yaşıyor, uygarlıktan, zamanın gidişinden faydalanıyor, pahalılıktan şikâyet ediyor, mahalledeki

iki sinemadan ikisi de her akşam doluyor, komşudan komşuya filmin değiştiği haberi geliyordu. Her akşam gece yarısı sessiz sokaklarda ayak sesleri belirir, Küçük Bey yattığı yerden gürültüleri dinler, komşuların sinemadan döndüklerini anlardı. Bazen güzel filmler geliyordu sinemalara, tabiî Güllü de görmek istiyordu bu filmleri. Bunu anlamak için konuşmak gerekmezdi ki.

Küçük Bey yemekte:

— Arif ağabey, derdi. Sinemaya gider misin? Sinemacı güzel bir film getirmiş. Bu gece televizyonda pek birşey yok.

Bu ayda yılda bir kere olan şeydi, Arif ağabey reddetmezdi. Ama bilirdi ki Küçük Bey kendisi için değil, Güllü görsün diye istiyor, bu arada Hasene Hanım da kıyıdan köşeden geçiniyor ve ertesi gün filmi komşulara yalan yanlış anlatıyordu.

Güllü bir gece sinemaya pantolonla gitmiş, Arif ağabey de bunu sözde görmemişti.

Küçük Beyin yüzünden onların evi kibar evi gibiydi. Bu Küçük Bey sözüne Ekrem ilk günlerde içerlemiş ve:

— Arif Efendi, demişti. Benim adım yok mu? Küçük Bey aşağı, Küçük Bey yukarı.

Arif Efendi:

— Bak Küçük Bey, demişti. Sen sahiden Küçük Bey'sin. Onun için Küçük Bey diyoruz sana.

— Ben istemiyorum bunu.

— Alışırsın Küçük Bey, evinizde hizmetçileriniz, babanızın şoförü, kapınıza gelen herkes adınızı mı söylüyordu? Yoook. Küçük Bey derlerdi. Buna kızacak ne var.

— Hani etraftakiler beni kibirli birisi sanırlar da.

— Sizin terbiyeniz, nezaketiniz iki günde meydana çıktı Küçük Bey.

Küçük Bey, Ekrem'in adının yerine geçmişti. Şoförler, rastladığı kızlar, komşular, kendi yaşıtları ona hep Küçük Bey diyordu.

En tatlısını Güllü söylerdi:

— Küçük Bey, yemeğe buyurun.

Genç gencin hâlinden anlar. Küçük Bey de Güllü'nün içinden geçenleri, gönlünün istediklerini biliyor, çizme gibi, eldiven gibi, deri çeket gibi bazı şeyleri Arif Efendiye fıslıyor, adam her defasında:

— Biraz fazla olmuyor mu Küçük Bey, diyordu.

Küçük Bey:

— Böyle şeyler beni rahatsız ediyor, diyordu. Kızın gezip yürüdüğü mü var. Görmüyor musun, hepsi sokakta.

–3–

Küçük Bey lise bire başladığı zaman on beş yaşındaydı. Güllü onu iki yıl geriden izliyordu. Babası onun okumaktan çok konfeksiyon öğrenmesini istiyordu. Kız şapka, çiçek, dikiş, biçki ne varsa öğreniyordu. İleride emekliye ayrılan babası ona mahallede bir konfeksiyon mağazası açacaktı.

Güllü, güzel kızdı doğrusu. Bazı mahalle arkadaşları ve gençler onların kapısının önünden geçerlerken:

"Hey Güllü, hele hele güllü.

Peştemalı püsküllü"

Şarkısını mırıldanıyorlardı. Kız buna çok içerlerdi. Çoğu

zaman Hasene Hanım kapıya çıkar:

— Çocuklar, böyle şaka etmeyiniz, derdi. Sonra Arif Efendi ile başınız derde girer.

Pişkin oğlanlardan biri seslenirdi:

— Şarkı söylemek yasak mı be? Sana ne..

Arkasından da:

"Adananın yolları taştan,

Sen çıkardın beni beni baştan"

Diye devam ederdi. Hasene Hanım:

— Haydi ordan sümüklü, derdi.

Güllü biraz pişkindi. Semtin oğlanlarının söz atmalarına pek aldırmazdı. Çünkü onların âdetiydi bu. Mahalledeki kızları benimser, paylaşırlardı. Kendi kendilerine gelin güvey olurlardı ama bundan kızların haberi olmazdı. Bazen birbirlerini kıyasıya döver ama nedenini söylemezlerdi.

Küçük Bey ev halkından biri gibiydi. Bu kendi hâlinde, bazen kavgacı, bazen yumuşak başlı, ama hemen hepsi konuşurken tatlı ve aklı başında adamlardı.

Televizyon seyri veya misafirlik için gelen olursa Küçük Bey kapıdan olsun görünür, gelenlere; "hoş geldiniz!" derdi.

Bir iki defa sağdaki ve soldaki komşulara da gitmişti. Semtte onu zengin çocuğu ve misafir olarak tanırlardı. Hiç züppeliği yoktu. Çok temiz giyiniyordu. Saçlarını ve favorilerini uzatmaya kalkmamıştı. Sevmiyordu böyle şeyleri. Beğendiğini giyiyor, beğendiği gibi saç kestiriyordu. Sonra semtin kızlarına karşı hiçbir taşkınlığı görülmemişti. Kızların adlarını birbirine karıştırırdı.

Hangi isim moda ise, hangi şarkı yeni çıkmışsa, hangi plak piyasaya sürülmüşse hemen gecekondu mahallesinde duyulurdu. İşçilerin, esnafın, fabrikada çalışanların, hatta gezginci esnafın kızları arasında Sibel, Şafak, Pınar, Başak gibi isimler çoktu. Oğlanlar da hep yeni isimleri taşıyorlardı.

Semtte hemen hemen, Arif ağabeyden başka evine gazete bırakılan kimse yoktu. Çoğu:

— Gazetelere bir göz atayım, diye kahveye giderlerdi. Mahallede bir kaç kahve vardı. Önleri geniş bahçeli yerlerdi bunlar. Bazen ailece masalara yerleşip oturmak, caddeyi seyretmek mümkün oluyordu.

Akşam eşlerini, babalarını bekleyenler kahveye erkence çıkar, otobüsün gelmesini beklerlerdi. Otobüs gelince babasının, eşinin koluna giren eğer alış veriş edecekse esnafa uğrayıp dar ve karışık sokaklardan yürüyüp giderlerdi.

Mahalleli kapışıp gecekondu kurdukları bu mahallede kendilerine az çok modern bir toplum hayatı sağlamışlardı.

Kızlar gibi kadınlar da modaya uygun giyinmeye çalışıyor, hatta ağır basıp pantolonla gezenler görülüyordu. Bazen köylerden şalvarlı akraba kadınları, nineler, dedeler gelirdi. Bunlar kısa zamanda mahallenin kıyafetine kendilerini uyduruyorlardı.

On beş yaş, ilk gençlik çağı demekti. Küçük Bey derslerine çok dikkat etmekle beraber roman ve şiir merakına da kapılıyordu. Sık sık kitapçılara uğruyor ve zamanın şâirlerinin ve yazarlarının eserlerini alıyor, dersten artan vakitlerinde bunları okuyor, beğendiği şiirlerin altlarını çiziyordu. Güllü'de bir çekingenlik vardı. Çünkü Küçük Bey evin içindeydi. Her zaman muhakkak görüşüyor, birbirlerini görüyorlardı. Ekrem hiç kuşkusuz bu işi pek ciddiye almıyordu.

Belki de düşüncesizce hareket ediyordu. Ama kız temkinliydi.

-4-

Küçük Bey'in evlerine gelmesiyle o gecekonduda hayli masrafa malolan değişikliklerin yapılması komşuların gözünden kaçmamıştı. Bunu sadece hakikatli komşu sıfatiyle sormuş bulunuyorlardı. Arif ağabey:

— Elin evlâdını tabiî ben besliyecek değilim, demişti. Bizim gibi yok yoksul insanlar değil ki.

Boyuna eşeliyorlardı:

— Erkek evlâdın muhafazası daha güç olur. Zamanın gençleri ele avuca sığmıyor ki..

Ne yaptılarsa bir türlü Arif Efendinin bu erkek çocuğu ne diye yanına aldığını, ona bakmak için kaç para verdiklerini söyletememişlerdi.

Kadınlar Hasene Hanımın ağzını aramışlardı. Hattâ Güllü'ye bile sormuşlardı. Küçük Bey'e bakmak için kaç para aldığını söyleseler ne olurdu sanki.

Küçük Beyle arkadaşlık kurmaya kalkanlar da sormuşlardı bazı şeyleri. En fazla gecekondu mahallesi üzerinde duruyorlardı:

— Yani bir talebe yudunda, bir aile yanında pansiyon olarak kalamaz mıydın?

Küçük Bey:

— Buradakiler de insan, demişti.

O da konuşmuyordu. Hattâ işin daha fazlasını Hasene Hanım da, Güllü de bilmiyorlardı. Arif ağabey sanki bir kapalı kutuydu. Olur olmaz şeyleri evde anlatmaz, sorulsa:

Mahalle kadınları, Hasene Hanımdan Küçük Bey'e bakmak için kaç para aldığını soruyorlardı.

— Başka iş kalmadı mı? derdi.

Yalnız o bayram günü, bir aralık giyimli kuşamlı, ama nereye gideceklerini bilmedikleri sırada Güllü sormuştu:

— Küçük Bey, şehirde sizin bayramlaşacağınız kimse yok mu?

— Hayır, demişti Küçük Bey. İzmir'de bir amcam var. Onunla da pek görüşmeyiz.

— Anneniz babanız da bir şey yazmıyorlar?

— Benim annem sağ değil. Babam başka kadınla evli, Avrupada.

Daha sonra, aralarında çekişme başladığı sırada Güllü açık pencerenin önüne gelmiş, odanın içinde olan Küçük

Beyle konuşmuştu:

— Bir şeyle meşgul olmuyorsunuz?

— Anlamadım?

— Ders çalışmıyorsunuz, roman okumuyorsunuz, radyo da dinlemiyorsunuz. Canınız sıkılmıyor mu?

— Sıkılmaz olur mu? Ama ne yapayım? Yalnızım ben, anlıyor musun, yalnız. Kimseden hayır yok bana. Senden de.

Bunu söylerken öfkelenmişti, Güllü:

— Benim ne hayrım dokunacak? demişti. Ben neyim ki.

— Ne eşeleyip duruyorsun? Senden iyi arkadaş mı olur?

— Ama Küçük Bey..

— Haydi, alay eder gibi karşıma geçme. Hayırsız sen de..

Güllü şaşalamış çekilmişti karşısından. Ama ağlamıştı. Annesi üstüne varmış, nihayet söylemişti:

— Azarladı beni. Hiçbir şey yapmadan öylece duruyor. Sordum kabahat oldu.

Hasene Hanım:

— Sorma kızım, dedi. Nene lâzım senin.

Güllü azarlandığı için değil "Hayırsız sen de" sözüne gücenmişti.

Sonra tatil geldi işte. Küçük Bey hemen her gün spor çantasına altı çivili ayakkabısını , mayosunu koyarak çıkıp gidiyordu. Bir iki gün içinde güneşten yandı. Ama sağlıklı görünüyordu.

Okuldaki arkadaşlarıyla yürüyüşler yapıyor, yüzüyor, kendi hesabına eğleniyordu.

Güllü'ye merak olmuştu.

Kimdi bu arkadaşlar? Aralarında kızlar da var mı?

Dünya umuru olmayan kızlar böyle zengin çocuğunu kaçırırlar mı?

Bazen Arif Efendi yemekte soruyordu:

— Yorgun görünüyorsun Küçük Bey.

— Epeyce yürüdük. Sonra koşu yaptık.

— Denize de giriyorsunuz. Tabiî dikkat edin demeye lüzum yok. Ama yaşlılık bu işte, bayağı tasalanıyorum.

— Ben çocuk değilim Arif Efendi. Bilmediğim insanlarla spor yapmam. Her yerden denize girmem.

Güllü büyük bir dikkatle dinliyor ve her sözden bir anlam çıkartmaya çalışıyordu. Onun da okulu tatildi artık. Ama eve kapanıp kalmıştı. Ne gezme var ne tozma. Sade iş.

Küçük Bey'de de, onda da biriken bir şeyler var gibiydi. Bunlar birden patlak verecekti. Birbirlerine kinleniyor gibiydiler.

Güllü ne zamandır annesini vır vır yiyordu. Babası saçlarının kesilmesine razı olmuyordu. Ne vardı bu saçlarda. Küçük Bey'in de kulağına gitmişti.

Bir gün evde yapılacak değişikliği görüşürlerken Küçük Bey konuyu açıverdi:

— Arif ağabey, bir şey söyleyeceğim ama kızmayacaksın.

— Demek kızılacak bir şey?

— Aslında değil ama işine karıştığım için canın sıkılabilir.

— Hele söyle bakalım Küçük Bey.

— Güllü için söyleyecektim. Saç davası.

— Yani ille saçlarını kestireyim, öyle mi?

— İster kestir, ister kestirme. Ama bugün saçı beline kadar uzun bir kız gösterebilir misin bana?

— Canım kime ne zararı var?

— Zararı kızına. O da ister, şekil şekil saç taramasını, başka başka forma vermesini. Uzun saçla ne yapılır, sade ayva kadar topuz.

— Peki ama kime süslenecek?

— Arif ağabey, sen kime süsleniyorsun? Kendin söyledin, yaşın elliyi aşkın. Bakıyorsun herkes sakal başlarını uzatmış kulaklarının memesine kadar, sen de uzatıyorsun. Yalan mı?

— Ben çalışıyorum, zamana uymak zorundayım.

— O kızın canı yok mu Arif ağabey? İnci gibi kız.

Arif ağabeyin bayağı canı sıkılmıştı. Hattâ daha o akşam yemekte ortaya atıverdi konuyu:

— Güllü sende aşağılık duygusu varmış. İlle saçların kesilmeli imiş. Ne dersin.

Kızın yüzü birden solmuş ve gözlerine yaş dolmuştu:

— Bana bir şeyin gereği yok baba. Ben kimim ki.

Adamcağız birden babalık gayretiyle ayaklandı. Yanında oturan kızının omuzlarına sarıldı:

— Ben kimin için çalışıyorum Güllü. Ananla benim senden başka kimimiz var. Madem istiyorsun, yarın konfeksiyoncunun yanındaki kadın berbere git.

— İstemem baba.

— İsteyeceksin. Başını ört de git. Saçın kesilince sıkılırsın. Hem öyle pek oğlan gibi yaptırma. Bırakma berberde saçını. Güzelce tarayıp bağlasın. Atarsın sandığına ilerde istersen gene uzatırsın.

Kız birkaç gün evde eşarpla gezmişti. Sıkılıyordu. Küçük Bey:

— Benden mi sıkılıyorsun Güllü, diyordu. Saçın kesilince nasıl olduğunu göstermedin bir defa.

— Küçük Bey, rica ederim, siz benimle meşgul olmayınız. İsterim ki babam beni sevindirecekse kendiliğinden sevindirsin. Sizin zorunuzla olmasın.

Küçük Bey içini çekti:

— Senin baban medeni bir insandır Güllü, dedi. Beni üzen yalnız senin huysuzluğun. Ama bunda da seni suçlu bulmam. Bu yaş icabı böyle oluyor. Aile problemleri, toplum meseleleri, sonra kendi özel hayatımız, ilerisinin ne olacağını bilmememiz, bunlar hep bizi sıkan, bunaltan şeyler.

Sonra yemeğe devama hazırlanmış ve:

— Beni dinlersen her taraftan saçlarını arkaya doğru tara, şakaklarını ger, sonra saçının renginde bir kurdele ile tepende boğ.

Arif ağabey, Küçük Bey'in ilgilenmesine ve bu gibi işlerden anlamasına şaşıyordu.

Tatilin üçüncü haftasında bir akşam yeni bir konuyu ortaya attı Küçük Bey:

— Arif ağabey. Bostancı'ya gitsek ne dersin. Daire bomboş duruyor. Şöyle tam üç ay vaktimiz var. Bir hava değişikliği olur. Ben de her gün kulübe gitmekten kurtulurum. Bir

televizyonu, bir de gaz tüpünü götürürüz, tamam mı?

Arif ağabey şaşırmıştı. Hiç aklına gelmemişti bu.

— Ben bilmiyorum, dedi. Nenin nesidir?

— Ben avukata gider anahtarı alırım. Oradan denize de girersin.

— Ben mi, yoksa?...

— Canım anlayıver işte. Her şey için ayrı kavga mı edeceğiz. Bir değişiklik olur. Eylül sonunda geliriz.

— Eşya filân var demek?

— Olmasa söyler miyim. Bir toz almak yeter.

— Bilmem ki, nasıl olur, bu evi ne yaparız.

–5–

Bağdat caddesi üzerindeki apartman dairesi dayalı döşeli duruyordu. Anahtar alındıktan sonra şöyle bir görelim diye bir sabah erkenden gitmişler, o geniş cadde üzerinde vızır vızır işleyen araçlara, sık sık piyasa eden insanlara bayılmışlardı.

Dairede telefondan piyanoya kadar hepsi vardı. Salon sımsıkı döşeliydi. Üç yatak odası, bir yemek odası, ayrıca bir oturma odası vardı.

Küçük Bey:

— Arif ağabey, dedi. Şuradan yemeklik öteberi alalım, atlayalım bir arabaya, alalım alacağımızı. Biz gelinceye kadar yemek de hazır olur, yatacağımız yer de.

Hasene abla:

— Küçük Bey, dedi. Arif Efendi ne çamaşırdan anlar, ne

evin girdisini çıktısını bilir. Ben gitmeyince olmaz. Konu komşuya da tembih ederim.

Garip değil mi? Kızı bırakıp karı koca atlıyorlar arabaya, Küçük Bey semtin esnafından et, sebze, meyva gibi yiyecekleri alıyor, dairenin zilini çalıyor, kapıyı açıyor Güllü. Küçük Bey:

— Güllü yalnız kalınca korkmadın ya? diyor.

Kız utanıyor:

— Yapmayın böyle Küçük Bey, diyor. Siz beni öldüreceksiniz.

— Öldürmem Güllü, öldürmem.

— Küçük Bey diyorum size.

— Efendim dedik ya. Ne oluyorsun ayol. Bana surat etme Güllü. Bak kimse yok dairede. Yalnızız, anladın mı, bir sen, bir ben.

— Yarabbi, şimdi bayılacağım.

Fakat Küçük Bey şakayı tam zamanında kesmesini biliyor. Kız mutfakta bir şeyler hazırlamaya çalışırken anlatıyor:

— Güllü, iki buçuk sene evvel ben burada oturuyordum. Buradan okula gidip gelirdim. Arabamız vardı. Sen babamı tanımıyorsun. İthalat tüccarıdır. Yani dışarıdan mal getirir. Annem, ben ilkokula yeni başladığım sırada ölmüştü. Belki ben de Avrupaya giderdim. Ama üvey annem biraz kaprisli kadın. Babamın bütün geçmiş yıllarını bile eleştirir. Adamcağız iki ağabeyim gibi benim de harcanacağımı anlayınca Arif ağabeyle anlaştı.

Güllü pirinç ayıklarken başını kaldırmadan sordu:

— Demek ağabeyiniz var.

— Evet. Ama okumadılar. Daha doğrusu gittikleri mektepleri bitiremediler. Biri bir suç yüzünden cezavine girdi, biri şimdi askerde olacak.

— Cezaevi mi?

— Bunu sana söylüyorum Güllü. İstemem ağabeylerimden birinin suç işlemiş olduğunu bilsinler. Sen yabancı değilsin.

— Yabancı değilim öyle mi?

— Değil mi Güllü. İki buçuk yıldır birbirimizi tanıyoruz. Birbirimizi seviyoruz da.

— Seviyor muyuz?

— Güllü üzme Allah'ını seversen insanı.

— Peki, peki, dinliyorum Küçük Bey.

— Babam çok zengindir Güllü. Ama zenginlik insanları her zaman mutlu edemiyor. İyi bir eş, düzgün bir sağlık lâzım. Tabiî insanın şansı da yardım etmeli.

— Dürüst insanlar çoğu zaman mutlu olurlar, değil mi?

— Dürüstlükle iş bitmez ki. Sağlık olmayınca.

— Hakkınız var.

— Babam zengin, dedim. Ama anam da zengindi Güllü. Ona kendi babasından bir hanın yarım hissesi kalmış. Ayrıca bir yalı, bikaç tane de dükkân. Babam bunları tasfiye ettirdi. Benim hissem ayrıldı. Avukat Lebib Bey benim işlerime bakar. Ayda ondan bin lira alıyoruz. Baban bunu masraf yapıyor. Bana da harçlık veriyor. Ama tabiî bu para okul masrafına, giyim kuşama karışmıyor. Gerektiği zaman istediğim kadar alırım.

— İnsanın parası olması ne iyi.

— Kuşkusuz para iyi bir şey ama insanın Güllü'sü de olmalı.

— Ekrem Bey, ne olursunuz bana ikide bir sataşmayın.

— Ne yapayım Güllü, benim kimsem yok sayılır. İnsanın kalbini ısıtacak bir sevgili olmalı. Babam iyi adam ama, işte bu üçüncü karısı. Ne yapsın, evcil erkek. Karılarını o öldürmedi ya? Ağabeylerim üvey. Zaten şımarık, ahlâksız insanlar. Ben güzel bir pansiyonda kalamaz mıydım sanki?

— Neden kalmadınız?

— İki ağabeyim de bol paranın bulunması yüzünden âdeta serseri oldular. İçki, kumar, sorma. Altlarında birer araba, dünya umurlarında değildi. Babam öyle, ağabeylerim öyle, belki benim karakterim serseriliğe pek elverişli değil. Sen iki yıl içinde benim yakışıksız bir hareketimi gördün mü?

— Şey, gördüm tabii.

— Ne gördün Güllü?

— Şaka yapmıyor musun bana?

— Doğru, hakkın var. Ama düşün ki, benim içim bomboş. İlgilenecek birisine ihtiyacım var. Sevgisiz insan olur mu?

— Bana sataşmakla bu iş oluyor mu?

— Hoşlanıyorum senden Güllü. Ne güzel bir kızsın. Ama kimbilir aklından neler geçer, kimlerlerle evlenmek istersin.

— Şişşt Küçük Bey, böyle konuşmak yakışır mı?

— Neden yakışmasın? Her insan bir gün evlenir. Tek başına kalmış kaç kişi vardır ki. Hem neden konuşmıyalım.

— Babam duyarsa çok fena olur.

— Her şeyi büyüklere söylemeye lüzum yok. Biz genciz. Onlar da genç oldular, uslu mu durdular sanki.

— Ne bileyim, ama her şeyin bir çağı, sonra sınırı vardır.

— Ben bilmiyor muyum Güllü? Sana zarar verecek, senin hayatını köreltecek bir şey yapar mıyım?

Güllü epeyce bir şeyler hazırlamış, sonra yatılacak yerleri tasarlamıştı. Cadde üstündeki balkona çıkıp hasır koltuklara oturdular? Akşamla beraber piyasa başlamıştı. Kız:

— İnsanın başı dönüyor, dedi. Durmadan arabalar geçiyor. Siz bu kızların hepsini tanıyor musunuz?

— Bilmem, yakından görsem belki tanırım. Belki içinde eskiden beraber okuduğum kızlar vardır.

— Arkadaşlarınız güzel miydi?

— Tabiî güzelleri vardı içlerinde. Ama çoğu zengin kızı. Bana öyle geliyor ki, bu zenginlikte samimiyet olmuyor.

— Samimiyet ne demek?

— Yani içtenlik. İçinden gelerek davranış.

— Anladım.

— Sonra insan zengin olunca her şeyi para ile yaptırırım sanıyor. Lütfen, rica ederim gibi sözcükler onların dillerinde yok. Hemen her zaman emir verir gibi konuşurlar.

— Buna biraz da karşılarındaki insanların parasızlığı sebep olmuyor mu?

— İyi düşündün Güllü. Fakirlerin, zenginlerin kahrını çekmelerinin sebebi onlardan para koparmaktır. Yoksa kara gözlerine âşık değildirler. Bu yüzden zenginlerin fakirlere karşı güvenceleri azdır. Her insanın kendilerine para hatırı için hoş göründüklerini sanırlar.

— Siz de böyle mi düşünüyorsunuz Küçük Bey?

— Ben mi, hayır Güllü. Ben ağabeylerimin para yüzünden felâkete uğradıklarını gördüm. Âdeta paradan tiksindim. Tabiî bankada biriken parayı sokağa atacak değilim. Muhakkak iyi bir mesleğim olacak, üniversitede okuyacağım.

— Yüzünüze para hatırı için gülmediğini bilmek için zengin bir kızla evleneceksiniz değil mi?

— Bir kızın zenginliği cebinde değil, güzelliğinde ve ahlâkında olmalıdır.

— Bu ev kimin Küçük Bey?

— Babam burasını sayfiye, yani yazlık diye almıştı. Bir iki ay oturup Şişli'ye giderler. Tabiî yeni hanım buralarda sıkılır. İlle Şişli'de sosyeteye girecek, kumar oynayacak, berberi, manikürcüsü, terzisi yakında olacak. Her akşam bir salonda toplanılacak. Böyle bir hayata babam gibi altmış yaşına gelmiş bir erkek ne kadar dayanabilir? Kendisinden yirmi yaş küçük kadınla evlenen erkekler yorgun argın kadınlarının peşinde koşmak zorunda kalırlar. Gözü belki evinde, yatak odasındadır, soyunup dökünüp pijamalarını, terliklerini giyerek şöyle bir ferahlamak, belki bir bardak çay içerek oh demek ister. Ama kadın, yaşlı bir adama varmanın zevkini sürecektir.

— Siz bunları yaşamış gibi biliyorsunuz Küçük Bey.

— Böyle olduğunu anlıyorum Güllü.

Küçük Bey yanında oturan kızın başını kendisine çekti, yüzünü ılık saçlarının üzerine yatırdı:

— İşte böyle Güllü, dedi.

Güllü titrer gibi oldu. Birden silkinip kalkmadı. İçinde tuhaf bir sevinç vardı. Sıcak bir sevinç. Ama neydi bu?

-6-

Üç yıl önceki tatili Küçük Bey yine bu Bostancı'daki apartman dairesinde geçirmişti. Yazlığa gelenler, devamlı oturanlar arasında arkadaşları vardı. Fakat o sene üvey anne yüzünden hiç rahat edememişti.

Dairenin iki yüzünde de balkon vardı. Ön taraf Bağdat caddesine bakıyordu ki, buradan hiç durmadan otomobil, otobüs, kamyon, motorsikletli veya bisikletli gençler geçiyordu. Arka taraf daha yeşillikti. Geride kalan birkaç köşk ve apartmandan sonra yeşil bir sırt ve onun gerisinde dağlar görünüyordu.

Öğleden önce ön taraf, öğleden sonra arka taraf serin oluyordu. Ekrem, bazen Hasene Hanıma:

— Şöyle çıkalım mı teyze? diye izin istiyordu.

Fakat kadın:

— Siz buyurun Küçük Bey, diyince yalnız gitmiyordu.

Hasene Hanım iyi mi yapıyordu, kötü mü? Bunu her sabah belki bir otobüsle bankaya inmek için Bostancı'dan ayrılan kocasına soruyordu. Zaten o gelir gelmez ilk yalnız kalışlarında:

— Ne yaptılar bugün? diyordu.

— Şöyle çıkalım mı?diye izin istedi. Ben de siz buyurun dediğim zaman galiba canı sıkıldı. Kızı da götürmek istiyordu.

— Nereye götürecekti?

— Ya caddede gezecek, ya tenis oynanan arkadaki korta gidecekler.

— Kort ne demek?

— Tenis oynadıkları yere kort diyorlarmış.

— Ha, anlaşıldı. Peki sen geldiğimizden memnun değil misin?

— Ne bileyim. İşi bitirip de şöyle yarım saatcik olsun balkonda otursan bir değişiklik oluyor.

— Güzel yer doğrusu.

— Ama sen geç kalıyorsun.

— Değil yahu. Hemen hemen aynı saat. Gecekonduya da en az iki vasıta ile giderdim. Şimdi bazen rastlayabilirsem Taksim'den otobüse atladım mı, yirmi dakikada Bostancı. Ama eve uğradım da ondan geç kaldım.

— Evde bir ziyan yok ya.

— Yok. Kapı baca kapalı. Tulumba için ihtiyara tembih ettim. Gelip bizim bahçede oturuyor. Senin çiçeklere de su vermeyi unutmuyor.

İhtiyar dedikleri bitişik komşudaki sakat bir adamdı. Koltuk değnekleriyle gezerdi. Kendi arabasından düşmüş, belini incitmiş tedavi ettirmediği için sakat kalmıştı.

Arif ağabey:

— Bıraksaydın biraz dolaşsalardı, dedi.

— Sabahları alış veriş için gidiyorlar.

— Kız pantolonla değil mi?

— Evet ama, şey. Hani bir kız var mı ki etekle dolaşsın.

— Hasene sana bir şey söyliyeyim mi?

— Buyur.

— Bu Küçük Bey bize ne isterse yaptırıyor.

— Orası öyle, ama benden şikâyetçi.

— Neden?

— Arka balkona mutfağın penceresi açılıyor. Orada konuşmalarını duyuyorum. Bazen sinirleniyor. Dün, öğleden sonra serin oluyor diye oraya geçmişlerdi. Kız zaten yalap şap bir iş görüp gidiyor onun yanına. Bazen beraber şarkı söylüyorlar. Kıza sesleniyorum. "Geliyorum anne" diyor. Ama bekle ki gelsin.

— Neye sinirlenmiş Küçük Bey?

— Dışarıya salıvermediğim için. "Ben o kadar kötümüyüm, ne var korta kadar gitsek? Voleybol oynarız, orada birçok arkadaş var. Bizimki: "Annem yabancılar olduğu için beni bırakmak istemiyor" deyince Küçük Bey "Ben seni kimseye yedirmem Güllü" dedi. İkisi de sustular. Belki yarım saat konuşmadılar. Sonra kız kalkıp geldi. Tabiî bir karış surat. "Ne oluyorsun ayol" dedim. "Babam olsa hatırını kırmazdı, yollardı beni" dedi. "Babana söyle" dedim. "Lüzûmu yok" dedi. "Kırk yılda bir biz de sayfiye yerine geldik. Onu yapma, bunu giyme, diye burnumdan getiriyorsunuz" dedi.

Arif Efendi:

— Sen de pek sıkma Hasene, dedi. Gezerlerse etrafla avunurlar. Ama oturup konuşurlarsa biraz daha tehlikeli olur.

– Orası öyle. Geçen gün şöyle konuşuyorlardı: "Güllü ilkokulda sana da mektup yazdı mı oğlanlar?" "Yazmaz olur mu? Tabiî yazdılar. Ama yırtıp attım." "Ya daha sonra?" "Tabiî sataşanlar oluyor. Ama kim yüz veriyor ki?", "Bana

da yüzvermez misin?" "İkimiz arasında uçurumlar, dağlar var Küçük Bey. Siz zengin aile çocuğusunuz. Ben gecekondu kızı." "Güllü, ben ailenizin içine girdim, sizin hayatınızı yadırgadım mı? İnsan toplumun içinde her çeşit yaşantıyı görmeli. İnsanların ahlâkı, zevki birbirine uyduktan sonra.." İşte bu kadar işittim.

Arif Efendi akşamları balkonda oturmasını çok seviyordu. Kahvesini orada içiyor ve arasıra soruyordu:

— Gününüz nasıl geçti Küçük Bey?

— Bir yere çıkmadık Arif ağabey. O balkon senin bu balkon benim. Kafese yeni girmiş kuş gibi, oradan oraya...

— Canım ara sıra çıkıverin.

— Annesi Güllü'ye müsaade etmiyor. Sabahleyin bir nöbet alış verişe çıkıyoruz. Hepsi bu.

— Siz neden yalnız gitmiyorsunuz Küçük Bey?

— Güllü'yü yalnız bırakmak istemiyorum. Zaten pek arkadaşım da kalmamış. Bu apartımanda iki genç vardı. Okula beraber giderdik. Biri yolunu iyice sapıtmış. Saçları ensesini kapatıyor. Sonra galiba esrar içiyormuş.

— O fena işte.

— Sormayın, sigara, içki, hepsi onda. Benden iki yaş da büyüktür. Hâlâ ortaokulda. Ailesi için yüz karası. Biri daha var. Ama yorgan döşek yatıyor. Annesi geceleri bile yalnız bırakmıyormuş?

— Neden o?

— Fena bir şeye alışmış. Bu yüzden kansız kalmış. Verem olabilirmiş. Menenjit gibi bir şey geçirmiş. Öteki gençlerin hemen hepsi yeni. Ama tenis kortu bu apartmanın gençlerinin. Hattâ babam önayak olmuştu. Epeyce de para verdi.

Kort biraz kısa ama olsun. Daha çok semtin gençleri gelip voleybol oynuyorlar.

— Güllü'yü de çıkarın bâri?

— Olmaz Arif ağabey. Şikâyet etmiş gibi olurum. Canı sıkılır.

Küçük Beyin bu saygılı düşüncesi Arif Efendinin çok hoşuna gitmişti. O pazar tenis kortuna beraber gittiler.

Küçük Bey sabahları çok erken kalkıyordu. Kısa bir şort ve bir atletle taşlıkta ip atlıyodu. Kâh bir ayağının, kâh ötekinin üzerinde çok hızlı ip atlaması öyle ahenkliydi ki bazen Hasene Hanım bile onu seyrederdi. Ama olduğu yerde sıçrayıp ters takla atarak yine ayaklarının üstüne düşmesi hepsini hayrette bırakıyordu.

Arif Efendi:

— Kendini çok çok yoruyorsun, Küçük Bey!..

Dediği zaman:

— Jimnastiği bırakayım da sigaraya mı başlayayım ağabey? diyordu.

Ekrem örnek bir gençti. Ama işte böyle iyi olduğu için ana ve baba, kızları için onu daha tehlikeli buluyorlardı. Fena huyları olsa Güllü sakınır ve kendini geriye alırdı. Ama bir evin içindeki bu genç hem mazbut, hem dürüst görünüyordu.

Bir gün Hasene Hanım:

— Küçük Bey, dedi. Voleybol oynuyorsunuz, çok iyi. Ama bazı fındıkçı görünen kızlar var. Bunlar Güllü'nün de ahlâkını bozar, olmadık şeyler öğretirler.

— Bak Hasene teyze, dedi. Daha ilkokuldan çıkmadan kızlı erkekli bütün çocuklar her şeyi öğreniyorlar. Zanneder

misin ki, Güllü hiçbir şey bilmeyen bir kız. Hayır buna imkân yok. Değil okula gitmese evinden dışarıya çıkmasa bile her şeyi öğrenir. Zaman sizin içinde yetiştiğiniz zaman değildir. Bunun iyi veya fena olduğunu bir tarafa bırakalım. Ama ayıp olanı, tehlikeli olanı bilmek, nereden fenalık gelebileceğini öğrenmek her hâlde cahillikten çok daha iyidir.

Delikanlının söylediği gayet doğruydu. Karı koca bütün dikkatlerini iki gencin üzerine dikiyor, sinsi sinsi onları gözetliyor ve dinliyorlardı. Ama ne kadar dikkat etseler göremeyecekleri bazı şeyler vardı.

Güllü gayet temiz, nazik ve sportmen olan bu zengin aile çocuğunu gün geçtikçe daha fazla beğeniyordu.

Birgün, yine arka balkonda, otururlarken bir konu açılmıştı:

— Küçük Bey, günler geçiyor. Bu güzel yerden gecekondulara döneceğiz.

— Bunun bir dahaki senesi yok mu?

— Var ama, nihayet o da biter. Liseyi bitirmeniz bizden ayrılmanız demektir.

— Üzülür müsün Güllü?

— Elbette.

–7–

Günlerden sonra Arif Efendiyi bir tasa almıştı:

— Hasene, biz geldiğimize hiç iyi etmedik, diyordu.

— Neden efendi?

— Seni suçlamıyorum. Ama kızın hâli bana endişe veriyor.

— Ben hâlinde bir şey göremiyorum.

— Her gün berabersin, göremezsin. Görmemeye alışıyorsun. Ama bak dalıp dalıp gidiyor kızın. Bir durgunluğu, bir düşüncesi var.

Bir aralık kendisine seslenen bir arkadaşla görüşmek için inmişti Küçük Bey. Arif ağabey çıkmıştı balkona.

— Gel yanıma otur, demişti kızına. Şükür görüştüğümüze.

— Baba, bir yere mi gittim de böyle diyorsun?

— Yok evlâdım, ama şöyle baba kız gibi yalnız kaldığımız yok.

— İşlerini ihmal ediyorsam bağışla. Farkında değilim.

— Bak, beni dinle Güllü. Seni azarlayacağımı sanma. Yalnız söylemekten kendimi alamıyorum. Biz ne zenginiz, ne de böyle sayfiyelerde yaşayacak insan. Ama kimseye el açmıyoruz, kimseye karşı da boynumuz bükük değil. Kendi mahallemizde itibarımız yerinde. Suçumuz, ayıbımız yok. Eh her insan zengin olsa zenginliğin kıymeti kalmaz.

— Baba, kendini üzmeden açık söyle. Ben senin kızınım.

— Hani dünyanın hâlini bir gözden geçirmek lâzım da onun için biraz havadan sudan söz ediyorum. Tabiî sen de Küçük Bey hakkında düşüncelerimi ortaya koyacağımı biliyorsun?

— Biliyorum baba. Küçük Bey'in elinde çok imkân bulunduğunu da biliyorum. Zengin çocuğu. Bir gün çekilir gider, hepimizi unutur.

— Evet kızım. Bu yaşlarda düşünceler, duygular gittikçe gelişir. Ekrem kendi başına çok iyi bir insan olacak. Ama o da hayatta lâyık olduğu yeri bulacaktır. Elbette gidecek.

Ama giderken bizim de üzülmemiz, kardeş gibi, evlât gibi bağlanmamız lâzım. Tamam mı?

— Tamam baba.

— Bak Güllüm, yavrum, ben senin babanım, ama burada arkadaşın gibiyim. Serpildiğin bir çağdasın. Fazla hayal kurma, misafirimiz bizimle vedalaşırken bizden bir şeyler alıp gitmiş olmasın. Anlatabiliyor muyum?

— Anlıyorum baba. Ona kapılma ümitlenme diyorsun.

Kız başını eğmişti. Alev alev yanan yanaklarına kara gözlerinden bir damla inmişti. Babası onun yalnız bir tarafını görüyordu. Belki öteki yanağına da bir damlacık inmişti.

Arif Efendi üst üste sigarasını çekip:

— Sen benim ne demek istediğimi toparlayıverdin, dedi. Düşünceli, ağır başlı kızsındır. Bugüne kadar bir açık verdiğini, bir hafifliğini görmedim. Ama kendi hayatımızda, kendi yaşama düzeyimizde biz de hatırlı insanlarız. Haddimizi bildiğimiz kadar kendi kıymetimizi de biliriz. Bunları düşünerek kendi hayatımıza döndüğümüz, kendimizle başbaşa kaldığımız zaman yaralanmayalım.

— Baba, benim yüzümden size hiçbir zaman söz gelmiyecektir.

— Sağ ol kızım. İnsan namusu için yaşar. Haydi kızım, annene biraz yardım et. Gelmişken keyfini çıkaralım. Balkonda yiyelim yemeğimizi.

Kızı çekilip giderken arkasından bakmış ve içinden:

— Pırlanta gibi çocuk, demişti. Elimden ne gelir. Allah kapılmaktan korusun.

Küçük Bey'de yoktu böyle bir tasa. Hayat ona vız geliyordu. Başkalarına kötülük etmeyi aklına bile getirmiyor-

du.

Arif Efendi, kızının yüzüne inen yaş tanesini bir türlü unutamıyordu. Demek olan olmuş, kızcağızın yüreğine benek, bir üzüntü düşmüştü. Yoksa ne diye gözleri yaşaracaktı?

İşte bunu düşünerek para almak için avukata indikleri gün öğle yemeğini bir lokantada yemişler ve konuşmak için zaman kalmıştı. Bu zamanı Arif Efendi arıyordu. Küçük Bey:

— Ağabey, izin ver de Güllü'ye bir küçük hediye alayım? dediği zaman sigarasına sarılmıştı:

— Bak Küçük Bey, izin ver de sana oğlum diyeyim. İkiniz de en kritik bir yaştasınız. Sizin ne derecede dürüst, saygılı ve hakikatli olduğunuzu gördük. Zaman zaman Güllü için bana bazı şeyler söylediniz. Benim müsade etmediğim şeyleri yaptırdınız. Pantalon giymek, saç kestirmek gibi. Bunları yaparken aklınıza hiçbir fenalık gelmediğini bilirim. Siz güler oynarken kendi kuşağınızdan bir kızın biraz mahzun ve biraz mahrum kaldığına içiniz el vermemişti. Böyle mi?

— Evet.

— Siz pekâlâ her gün kulübe gidiyor, eğleniyordunuz. Belki Güllü de yazdan, tatilden faydalansın diye buraya gelmemizi istediniz. Bizim için de değişiklik oldu. Fakat ortada bir mesele var. Kendisine karşı kardeşçe davrandığınız, neşelenmesini, eğlenmesini istediğiniz bu kızın da bir canı, bir duygusu vardır. Kendisi için iyi olan bir gence karşı içten gelen bir bağlılık duymaz mı?

— Fazla olarak ne yaptım Arif ağabey, veya bundan sonra nasıl davranmalıyım, onu söyleyin bana. Biraz voleybol oynadık, iki arkadaş gibi caddede bir kaç defa piyasa ettik, bunlar hep zararlı hareketler mi?

— Anlatamadım Ekrem Bey?

— Bana bazı şeyleri yapmamamı söyleyebilirsiniz. Hiç çekinmeyin. Ama şunu da unutmayınız ki, buraya geldik geleli bir kere bile denize gitmedim. Kız mahzun olmasın diye.

— Evlâdım, Küçük Bey'ciğim, bu yumuşak muamelenin, bu nezaketinin, kardeşçe ilginin Güllü'nün üzerinde hiç beklenmeyen bir tesir yapabileceğini düşünmüyor musunuz?

— Beklenmeyen bir tesir mi?

Küçük Bey bir an kadar şaşalamıştı; Arif Efendi:

— Sizi bir erkek evlât gibi sevdik, dedi. Hayatımıza da refah getirdiniz. Ama bir gün, er geç çekilip kendi hayatınıza döneceksiniz. Babanızın sizi bir pansiyona değil, ama namuslu bir adamın evine bırakmasındaki sebebi bilirsiniz. Ağabeyleriniz gibi âvâre olmanızı, fena alışkanlıklar edinmenizi istemedi. Ağabeyleriniz babanızın parasına güvenerek okumamışlar. Siz şimdiden onların okuma derecelerini çoktan aştınız. Hiçbir sıkıntı duymadan okuyorsunuz. Demek ki, maksat hasıl oluyor. Ama unutmamalıyız ki, buradan giderken arkanızda mahzun bir arkadaş bırakmanız mümkündür.

— Ben de giderken elbette üzüleceğim.

— Ama Güllü'nün üzüntüsü daha başka türlü olabilir. Siz zenginsiniz, siz erkeksiniz, sizin için yeni yeni eğlenceler, renkli yaşayışlar daima vardır. Ama Güllü için böyle mi ya?

— Ne yapayım Arif ağabey?

— Bir gün çekilip gideceğinizi, arkadaşlığınızın sona ereceğini düşünerek ona göre hareket ediniz. Hattâ bunu

bir aralık kendisine de söyleyiniz.

— Şu hâlde, Güllü'ye hediye almıyacağım.

— Ne almak istiyorsanız alınız oğlum. Ama kendinizi hatırlatmak için almış olduğunuzu da söyleyiniz.

— Bir saat istiyordu.

— Pekâlâ Küçük Bey hemen dönecek misiniz?

— Ne yapayım beş altı saat nasıl geçer bu sıcakta.

— Doğru Küçük Bey. Akşama görüşürüz inşallah.

-8-

O akşam, balkonda, çay getiren Güllü, Küçük Beyin önüne masayı çekmişti. İçeriye de seslendi:

— Anne, gelsene. Bak burası ne güzel!

Hasene Hanım da gelmişti. O zaman Ekrem cebinden küçük ve uzunca bir kutu çıkarmıştı:

— Güllü beni hatırlayasın diye aldım bunu.

Kız kıpkırmızı kesilmişti. Gülsün mü, ağlasın mı bilemiyordu?

— Buna neden lüzum gördünüz? dedi. Sizi hatırlamak için mutlaka bir şeye gerek mi var?

— Ben böyle düşündüm Güllü.

Kız kutusundan saati çıkarınca bir elini yüzüne kapattı. Bu hediye onun yıllarca arzuladığı bir şeydi. Bu hediyeyi ummuyordu. Dudakları titredi:

— Bana çok değil mi Küçük Bey?

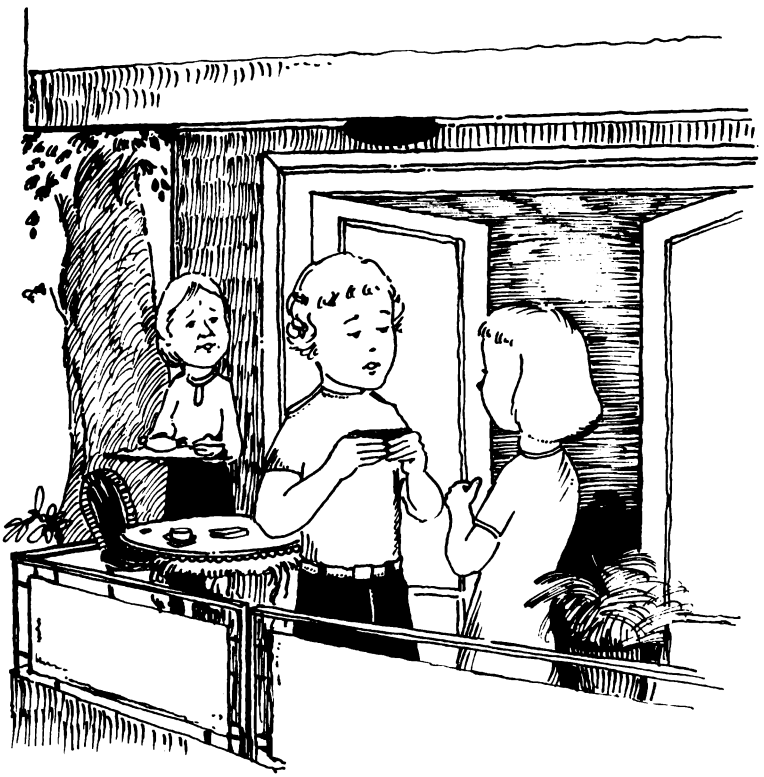
— Sana her şey azdır Güllü. Artık bunun üzerinde konuşma. Beni utandırırsın.

Kız Hasene Hanımla Ekrem'in arasında oturuyordu. Yüzüne yine iki katre yaş inmişti. Küçük Bey ona sevgi ile baktı.

Hasene Hanım da şaşırmıştı. Güllü:

— Babam ne diyecek? dedi.

— Ben babandan izin istedim Güllü. Bir hatıra olsun diye bir hediye almak istiyorum, dedim. Beni unutmazsın değil mi?

Küçük Bey, kendini hatırlaması için Güllü'ye bir saat hediye etti.

— Unutmıyacağım Küçük Bey. Siz çok, ama çok iyisiniz.

Sonra annesinin yanında bile söylemekten çekinmedi:

— Şimdiden gideceğimizi hatırlatmayınız.

Hasene Hanım o gece bu konuşmayı Arif Efendiye anlatmıştı. Kadın büyük bir ıstırapla içini çekti:

— O erkektir, çekilip gidecek. Ama bu kız onun arkadaşlığına öyle alıştı ki. Beraber şarkı söylediklerini, voleybol oynadıklarını, caddede gezindiklerini nasıl unutacak? Sade o değil, biz de çok alıştık bu çocuğa. Nezaketine, sesine, onu görmeye çok alıştık.

Arif Efendi böyle bir sıkıntıyı, böyle bir tehlikeyi görmek istemiyor, hep aksini düşünüyordu:

— Hanım bunlar çocuk sayılır!..

Hasene Hanım içini çekti:

— Arif Efendi sen ne diyorsun! Güllü'nün yaşı köylerde evlenme yaşıdır. Görmüyor musun, kızcağız iyice gelişti?

— Hanım burası köy değil.

— Köy değil ama şehirde de öyle değil mi? Yaşlarını büyütüp evlendirmiyorlar mı? Şarkılarda bile on üç, on dört yaştan söz etmiyorlar mı? Sen böyle bir acı ile karşılaşmak istemiyorsun ama.

— Sus, sus kadın sus.

Arif ağabeyi de bir tasa almıştı. Küçük Bey'i akıllı uslu, çok iyi ahlâklı ve dürüst biliyordu. Ama bu çocuk oyuncağı değildi. Gençlikti bu. Kız da adamakıllı güzeldi. Hele saçları kesildikten sonra, hele Bostancıya geldikten sonra daha çarpıcı bir hâl almıştı.

Balkonda yanyana oturuyor, şarkı söylüyorlardı. İkisinin

de neşesi ve keyfi yolundaydı. Bazen söyledikleri şarkı da çok anlamlı oluyordu. Belki bu şarkıyı içlerinde duyarak söylüyorlardı:

"Ölürsem yazıktır sana kanmadan,

Kollarım boynunda halkalanmadan..."

Oğlanın biraz kalın, kızın ince sesi birbirine halkalanmış gibiydi. Arif Efendi gitmek, onlara haykırmak istiyordu:

— Hey, kendinize gelin, bu işin sonu yok.

Bunu açıkça söylemeye dili varmıyordu. Yemekte bazen dokunduruyordu:

— Eeee, Küçük Bey, bizi bırakıp gideceksin öyle mi?

Küçük Bey içini çekiyordu:

— Ne yaparsınız. Hayat böyle işte. Babamın ne düşüneceğini bilemem. Ama yüksek tahsil yapmam gerek. Bu da büsbütün sizlerden uzaklaşmak değildir.

Kızın iştahı kaçıyordu. Ama onun kulağına bu ayrılığı koymak, onu ümitlendirmemek gerekliydi. Fakat kızcağız mikrobu almış, hastalanmışsa?

Arif ağabey gittikçe daha sıkıntılı düşüncelere kapılıyordu. Bir ara elalemin çocuğunu evine almakta hata ettiğini düşündü. Fakat kızı üç yıl önce çok daha küçüktü. O zaman hiçbir sakınca görmemişti. Zaten disiplin ve ağır bir terbiye altında büyütülmüş bir kızdı.

Fakat şimdi iş değişikti. Gecekondu semtinde olduğu gibi buralarda öyle erkenden yatılmıyordu. Herkes eğlenmek istiyodu. İşlerine devam eden erkekler, eşleriyle, çocukları ve komşularıyla gece yarılarına kadar oturuyorlardı.

Semtin gürültüsü, vızır vızır işleyen araçlar arasında onlar için de uyuma imkânı yoktu. Zaten bunu istemiyorlardı

da. Arif Efendi, soyunup dökünüp şöyle bir serinlemek istiyordu. Çocuklar, balkonda oturuyorlardı. Oradan hafiften türkü sesleri geliyordu. Bazen orada oturmaya dayanamıyorlardı. Hasene Hanım:

— Güllü saat kaç kızım? diye hatırlatıyordu. Kız:

— Erken değil mi anneciğim? diyordu.

Babacığım, anneciğim diye konuşması bir mutluluk havası içinde bulunduğunu anlatıyordu.

Balkonda lâmbayı yakmıyorlardı. Arkalarında salonun elektriği vardı. Hasene Hanım bir gün:

— Karanlıkta içiniz sıkılımıyor mu Küçük Bey? diye sorduğu zaman o:

— Karanlıkta dışarısı daha iyi görünüyor. Hasene teyze dedi. Hem dışarıdan bakanlar bizi göremezler.

Eylül ayının içinde dışarıdaki gezmeleri biraz daha uzatmışlardı. Kız annesine biraz yardım etikten sonra Küçük Beyle birlikte dışarıdan alınacakları alıyor ve kendisine göre bir iş kalmadığını zannettiği zaman:

— Anneciğim, biraz dolaşabilir miyiz? diye soruyordu. Her hâlde dışarıda, insanların içinde dolaşmak karanlıkta balkonda oturmaktan daha tehlikesizdi. Hasene Hanım:

— Geç kalma Güllü, diyordu.

Kız sevinç içinde, arkasında bir gömlek, ayağında bir pantalon, kolunda bir süveter, Ekrem'le birlikte çıkıyordu.

Aynı apartmanda oturanlar birkaç defa Hasene Hanıma sormuşlardı:

— Sizi daha önce görmemiştik. Akraba mı oluyorsunuz?

— Hayır, Ekrem Bey bizde kalıyordu, Annesi, babası Avrupa'da bulunuyor da.

— Peki ama Ekrem Avrupa'ya neden gitmedi?

— Ben sebebini pek bilmiyorum. İşittiğime göre Türk okullarında okumasını, Türk âdet ve göreneklerine göre yetişmesini istemişler.

— Çok oldu mu beraber oturalı?

— Bu üçüncü yıl.

— Daha önce gelmediniz de..

Galiba Küçük Bey'i gözüne kestirenler vardı. Onun zengin olduğunu ve iyi yetiştiğini biliyorlardı. Özellikle kız anne ve babaları kadar kızlar da böyle bir fırsatı kaçırmak istemiyorlardı.

Ama şu vardı ki, Küçük Bey daha on altı yaşındaydı ve okuyacaktı. On altı yaşında bir erkek çocuk, koca olamıyacağı gibi damat da olamazdı. Sonra babasını iyi tanıyorlardı. Bu üçüncü karısıydı. Biri ölmüş, ikincisi de ölmüş, üçüncüsü pek azılı çıkmıştı.

Hasene Hanımda bir heves varsa onu köreltmek ister gibi konuşan komşular vardı:

— Siz bu aileyi benim kadar tanımazsınız. Refik Bey şimdikinden önce iki hanım daha aldı. İlk eşinden Cevdetle Cemil olmuştu. Sonra Emel Hanımı aldı. Emel Hanım babadan zengindi. Ondan da Ekrem dünyaya geldi. İkisi ne okudular, ne de adam oldular. Emel Hanım fena kadın değildi ama sağ olsun Refik Bey gözü dışarıda bir insandı. Bu yüzden üzüntü ile öldü. Anlatmak istediğim şu: Bunlar kadın canlısı insanlardır. İnci gibi kızınız var. Dikkat ediniz çocuk ziyan olmasın.

Bu sözler hasetçi komşu sözü de olsa içinde birçok hakikat saklıydı. Sonra gezip yürüdükleri hâlde Küçük Bey en

küçük bir teminat vermiyor, daha ilerisi için ne düşündüğünü anlatmıyordu.

Hasene Hanım vakit buldukça kızını dolduruyordu:

— Güllü, evlâdım, bu iyi çocuk, hoş çocuk ama bize yâr olmaz. Düşün kızım, açılıp saçılma, kendini kaptırma.

— Anne, ne yapıyorum ki...

— Hiç ama, namusunu değil, duygularını da düşün. Senin için çok iyi bir arkadaş, eli açık, özeniyor, seni elinden tutup götürüyor, ama bunların bir sonu vardır. Daha kendi başına buyruk değil. Ne sözüne güvenilir, ne kendisine. Bak, babasının üçüncü eşi. Ne olsa o babanın oğlu.

Kız renkten renge giriyor, üzülüyor, eziliyordu. Bir akşam yeni bir plak alınmış gibi yeni bir şarkı duyulmuştu balkondan:

"Kimi benim gibi sever gönülden,

Kimi senin gibi el olur gider..."

Sonra derin bir sessizlik

Hasene Hanım ne kadar dinlese başka bir şey duymamıştı. Duysaydı kızının elini yüzüne kapatıp ağladığını işitecekti. Ne konuşuldu, ne yapıldı öğrenemedi.

İşitebilseydi, görebilseydi belki olduğu yerde düşer bayılırdı.

Gözyaşlarının sebebini sorduğu zaman kız:

— Evet, demişti her şeyin bir başı, bir sonu vardır. Arkadaşlığımız bir gün bitecek ve sen çekilip gideceksin. Ortada yalnız unutulmaz birkaç kitap, belki de bir gömlek, ama her şeyden fazla bir hatıra kalacak. Ben bu hatırayı güzel, ama kısa sürmüş bir rüya sayacağım. Sonra hiç değişmeyen

bir hayat başlıyacak. Gecekondu semtinin kızı önemsiz bir şey, ne bileyim bir kedi gibi unutulup gidecek. Onun ıstırabından, onun içindeki fırtınadan kimsenin haberi olmayacak.

Küçük Bey karanlıkta kızın gözlerindeki yaşları kendi mendili ile silmiş, sonra onun yüzüne yüzünü yaklaştırmış, sadece:

— Hiçbir zaman!.. demişti.

Hasene Hanım kızına sık sık nasihat ederdi.

– 9 –

Artık Küçük Bey gecekondu mahallesinde değildi. Liseyi bitirir bitirmez babasına yazmış ve bir hafta içinde Paris'in yolunu tutmuştu.

Arif ağabeyle, Hasene Hanımla, Güllü ile doğru dürüst vedalaşamamıştı bile. Güllü o kadar fırsat aradığı hâlde onunla yalnız görüşme imkânını bulamamıştı. Herkesin içinde onu kardeşçe öpmüştü.

Kitapları, odası, hattâ bir kısım elbisesi öylece kaldı. Ev sanki onunla boşalmıştı.

Salon hâline koydukları odanın bir ucundaki masada yemek yerlerken dört köşeden birisi boş kalıyordu. ilk günlerde sofrayı hazırlayan Güllü o boş köşeye de bir sandalye çatal bıçak koymuş babası:

— Kızım, misafir mi gelecek? diye sormuştu.

— Hayır baba, demişti kız, alışmışım da.

Evet tam beş yıl beraber yaşamışlardı. Beş yıl dört kişiydiler. Şimdi evdeki resmilik kalkmıştı. Arif ağabey bazen yalın ayak geziyordu. Şimdi salondaki kanapenin üzerine uzandığı zaman ayaklarını da taburenin üzerine koyuyordu.

Radyoda alafranga veya caz müziği varsa:

— Kesin şu zırıltıyı, diyordu.

Zaman zaman kızının gözlerini kızarmış gördüğü hâlde üzerinde durmuyor, bazen boğazı bir tülbentle bağlıysa aldırmıyordu. Ama yemeklerde kız bir takım sebepler koyuyordu ortaya:

— Baba, akşam üstü içim bayıldı, biraz bir şeyler yedim.

Veya:

— Canım istemiyor, diyordu.

Etrafındakilere hesap vermek de ayrı bir sıkıntıydı onun için. Annesi ona işler veriyor, avunmasına çalışıyor, kendi tecrübelerini ve kanaatlerini ortaya koyuyordu. Bahsi büsbütün açmıyordu ama bir yolunu bulup dokunduruyordu.

–10–

Küçük Bey gideli tam üç sene olmuştu. En küçük bir haber alınmamıştı. Ondan gecekonduda iki şey kalmıştı. Biri Hasene Hanımın sandığında saklanan Güllü'ye alınmış bir kol saati, biri de Güllü'nün dilinde kalmış bir şarkı:

"Kimi benim gibi sever gönülden,

Kimi senin gibi el olur gider..."

Güllü benimsediği bu şarkıyı bazen hiç sakınmadan evin içinde de söylerdi. Ama şarkısında sadece hicran ve içeriden duyuş vardı.

Daha birkaç şarkı vardı ki, Bostancı'daki dairenin balkonunda, hasır koltuklara oturdukları zaman söylerlerdi ikisi.

Güllü artık Küçük Bey'in adını anmıyordu. Sanki hayatından böyle bir kimse geçmemişti. Şimdi on yedi yaşındaydı. Gecekondu mahallesinde bu yaşta evlenip de çocuk sahibi olanlar da vardı. Ama o gezip yürüme, gülüp söyleme şöyle dursun, evin içinde de konuşmuyordu. Elinden geldiği kadar annesine yardım ediyor, sonra radyo, akşamları da geç saatlere kadar televizyon seyrediyordu.

Mahallede iki konfeksiyoncu vardı. Hasene Hanım onlardan iş alıyordu. Kol geçirilecek, düğme dikilecek kazaklar, yakalar, işlenecek romen bluzları Güllü en çok romen bluzları üzerinde çalışıyordu. Şile bezi üzerine biçilip dikilmiş bluzlara renkli olarak çok güzel motifler yapıyor ve

yaptıkları nisbette de para alıyordu.

Bu çalışmasıyla kendi giyim masrafını çıkardığı gibi annesini de giydiriyordu. Bazen mahalledeki kitapçıya istediği bir kitabı ısmarlıyordu.

Çoğu şiir kitabıydı ve içlerinde klasik romanlar da bulunuyordu. Güllü kendi âlemine dalmıştı.

Uzaktan yakından isteyenler olmuştu. Hatta araya giren komşular:

— Kızım, böyle yaparsan bir suçun olduğunu sanırlar, demişti.

Güllü sert bir cevap vermişti:

— Teyzeciğim, herkes kendisine baksın. Kendi ayıplarını örtmek isteyenler çevrelerine mikrop saçıyorlar.

Yavaş yavaş gecekondunun küçük odasında kitap rafı doluyor, bunun yanı sıra bir pilli radyo, bir pikap ve bazı plâklar yer alıyordu.

Ama kızcağızda ne bir boya, ne bir süs eşyası vardı. Saçlarını tarar, bir kurdele ile ensesinden tepesine doğru boğardı. Kıyafeti sade, fakat tertemizdi. Boyanıp, sürünüp gelen kızlar ona şaşıyorlardı. Niçin her genç kız gibi oda süslenmiyor?

Zaten Güllü'nün süslenmeye hiç de niyeti yoktu.

Küçük Bey'in gidişinin üçüncü yılı sonunda bir akşam Arif ağabey yemekten sonra cebinden bir mektup çıkarttı ve:

— Şunu oku da annen duysun kızım, dedi.

Güllü her şeye karşı ilgisizdi. Babası kahvesini içerken rastladığı ilk koltuğa oturan annesine karşı mektubu okudu:

"Arif Efendi, evinizde senelerce misafir ettiğiniz oğlum Ekrem için size teşekkür edemedim. Ekrem Paris'te, bizim yanımızda pek az kaldı. Lisan öğrenmesini isterdik. Tahsilini orada da yürütebilirdi. Fakat Üniversite imtihanlarına girmek için hemen döndü. Ve bir öğrenci yuduna girmeyi daha uygun buldu.

Paristen bir kaç ay önce döndük. Gelişimizin nedeni Ekrem'i iyi bir ailenin yanına damad vermekti. Bir kızla anlaşmış ve evlenmeyi kararlaştırmışlar. Biz hiç olmazsa fakülteyi bitirmesini istiyorduk ama şimdiki gençlere pek söz geçmiyor.

Size tekrar teşekkür eder, eşinize selâm eder, kızınız Güllü'nün de gözlerinden öperim. Posta halavesiyle oğlumun avukatına gönderdiğim beş bin lirayı aldığınızı bana bildirmenizi ayrıca rica ederim."

Mektubun altında Refik adı vardı. Mektup başlıklı bir kâğıda yazılmıştı. Arif Efendi bir sigara yakarken:

— Ne dedin kızım? diye sordu.

— Bir şey dediğim yok.

— Bu para epeyce eksiğimizi tamamlar.

— Böyle bir parayı almanız doğru mu, değil mi? Ne diye veriyorlar.

— Ne bileyim, belki ikramiye, belki tazminat.

— Ne tazminatı? Eğer elin oğlunu eve getirmek, onu senelerce bakmakla bir zarara uğradınızsa böyle bir para ile zararınızı kapatamazsınız. Bir zarara uğradıksa bu bizim hatamızdır.

— Yani kabul etmiyelim mi demek istiyorsun?

— Lütfen kabul etmeyiniz. Bizim paraya değil, insanlığa, dürüstlüğe ihtiyacımız var. Maaşınız yetiyor. Ben de biraz para kazanıyorum. Yeter bize.

— Bizim bu işten zararımız oldu mu Güllü?

— Elbette oldu, elin oğlunu eve getirmiyecektiniz. Sizin de evinizde bir kızınız vardı. Önce çocuk sayılırlardı, fakat sonradan iş değişti. Bunu hiç düşünmediniz. Toy bir kız kendisine daima iyi taraflarıyla görünen nazik ve terbiyeli bir gence kapılabilirdi.

Arif Bey irkildi:

— Benim kızım böyle bir şey yapmaz.

Güllü mektubu küçük masanın üzerine bırakmıştı. Arif Bey:

— Gitme kızım, dedi. Dinle beni, mektupta Refik Bey'in adresi var. Sen yaz cevabını. Bana bırakma. Evvelce anlaşmamızda yazılı olan şartların yerine geldiği için fazladan böyle bir para kabul etmediğimi yaz. Kendi elinle at postaya. Tamam mı?

— Tamam, bir şey daha var. Benden ne için bahsetmiştiniz Refik Bey'e?

Arif Efendi:

— Ben senden hiç söz etmedim, dedi.

— Peki, nereden biliyor benim adımı?

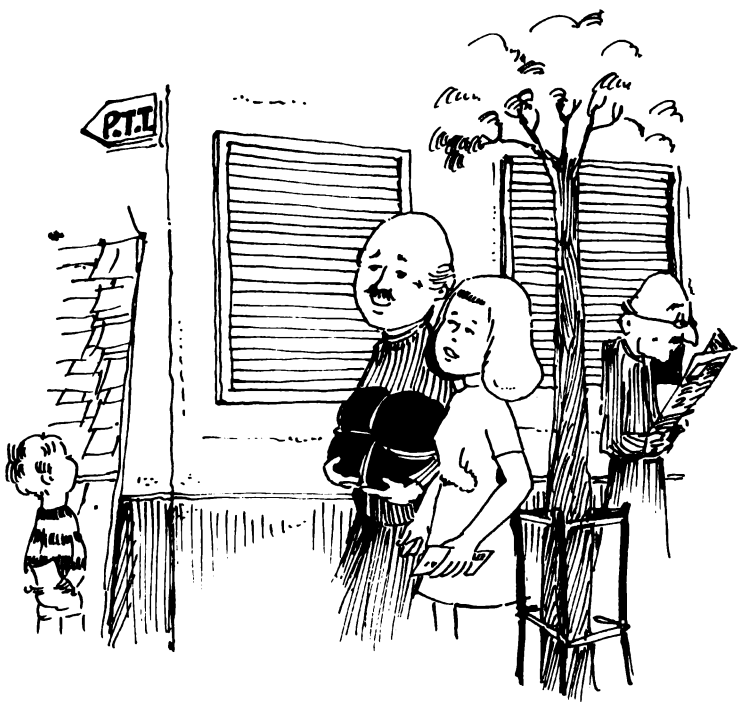
— Şey, belki Ekrem söylemiştir. Elbette buradaki hayatını babasına anlattı, öyle değil mi?

— Olabilir.

Baba kız son senelerde ilk defa bir fikir üzerinde anlaştılar. Fakat mektubu Arif Bey kendisi yazdı. Bunu yazarken

de derli toplu olmasına Güllü'nün büyük yardımı olmuştu. Arif Bey:

"Beyefendi, diyordu. Kıymetli mektubunuzu aldım. Ekrem Beyefendiyi Paris'e hareket edeceğini söyleyerek bizden ayrıldığı günden beri hiç görmedik ve kendisinden bir haber alamadık. Mektubunuzla sağlık haberini de almış bulunuyoruz. Evimizde kaldığı müddetçe dürüst, nazik ve mütevazi olan Küçük Bey'in bütün masraflarını karşılamıştınız.

Güllü babasıyla iş için sık sık çarşıya giderdi.

Ayrıca bir para vermenize hiç de lüzum yoktur. Bu inançla avukat beye bırakılan parayı almamakta mazuruz. Özellikle kuracağı yuvada Küçük Bey'e ömür boyu mutluluklar diler, isteğinizi yerine getiremediğimiz için bizi bağışlamanızı rica ederiz."

Baba kız, bir akşam konfeksiyoncuya romen bluzlarını götürmek için giderken mektubu da semtin postahanesine vermişlerdi.

Arif Efendi son zamanda çok sakin ve yumuşak başlı bir insan olmuştu. Evinde de böyleydi. Hatta kızının gönlünü almak için sık sık ona sesleniyor, her konuda onun fikrini alıyordu.

Güllü'ye bir çiçek merakı gelmişti. Evin penceresinin dış duvarının önüne gül fidanları dikilmişti. Bunların içinde yediverenler vardı. Pencereye sarmaşık gülleri dışarıdan ayrı bir çerçeve yapmışlardı.

–11–

Gecekondu mahallesinde böyle yaşanırken Şişli'de muhteşem bir apartman dairesinde bir başka hayat vardı.

21 yaşında bulunan Ekrem Bey hukuk fakültesinin dördüncü sınıfına gidiyordu. İki yıl önce Avrupa'dan dönen babası ve üvey annesi Şişli'de yalnız hizmetçilerin elinde kalan apartmanı açtırmış ve bazı yeni eşya alarak servetine uygun bir şekilde döşetmişti.

Apartmanın garajında en son model iki araba daima beklerdi. Biri beyefendiyi müesseseye götürür, öteki hanımefendinin emrine hazır olarak apartmanın önünde beklerdi.

Hanımefendi kendi ayarlarında zengin bir iki aileye, ter-

zisine, berberlerine, dış memleketlerde çalışan bir iki hatırlı memurun salonlarına gider, bazen daha uzak gezmeler yapardı.

Refik Beyin beşer yaş ara ile iki oğlu daha vardı. Şu aralık Cemil otuz sekiz, Cevdet otuz üç yaşlarına gelmişledi. Bunlar Refik Beyin ilk karısından olan çocukladı. Bu kadın cahildi, uysaldı, sessizdi. Çocuklarına çok düşkündü. Refik Beyin kazancına büyük ölçüde yardım etmiş, tutumluluğu ile basit bir evde yaşamıştı.

O ölür ölmez çocuklara baktırmak bahanesiyle Refik Bey yeniden evlenmiş, bu defa Aksaray'dan Şişli'ye taşınmıştı. Şişli'de apartman bu ikinci eşi Emel Hanımındı.

Kadın babadan zengindi. Hemen hemen Refik Beyinkine denk bir servetle gelmişti. Zaten babası Refik Beyle aynı şirkette hissedardı. Bu Emel Hanımdan dünyaya gelen Ekrem, başka kadından olan iki ağabeysine hiç benzememişti. Onlar gibi kendisini otomobil sevdasına, içkiye, kumara ve sefahate kaptırmamıştı. Daha başka şeylerden zevk alıyordu.

Cemil, esrar kaçakçılığı ve kumar oynatma yüzünden iki defa cezaevine girmişti. Bu Refik Bey'i kahredici bir şerefsizlikti. Daha küçük olan oğlu Cevdet de sinsi, fakat disiplinliydi. Babasından biraz çekiniyordu. Askerliğini kaçtığı için daha uzun süre yapmış, kaçtıkça askerlik süresi artırılmıştı. Babasının yanında çalışıyordu ve dul bir kadınla evliydi.

Otuz sekiz yaşında bulunan ve çiroz gibi kurumuş olan Cemil, şu sırada esrar iptilası yüzünden hastahanede yatıyordu. Durumunun çok feci olduğunu söylüyorlardı.

Zaten yatmadan önce babasından büyük paralar istemeye başlamış, hatta onu bıçak çekerek tehdit etmişti. Refik

Bey bu yüzden güçlü kuvvetli bir şoför tutuyordu. Bir babanın oğullarından kendisini korumak için bir yabancı yardımcı tutması pek acıklıydı.

Kübrâ Hanım, Refik Bey'in son eşi, son yıllarda 40 yaşlarında ancak bulunuyordu. Kocası ile arasında tam yirmi yıl yaş farkı vardı. Kadın hâlâ bir genç kız gibi geziyor, modayı en önden takip ediyordu.

Yalnız kumar değil, toplantılarda içki de içiyordu. Bir memurun kızıydı. Arkasında kalabalık bir ailesi vardı. Bunlara Refik Beyi yardım için zorlardı. Yine akrabasından on yedi, on sekiz yaşlarında güzel, fakat o nisbette de boyalı ve havalı bir kız vardı.

Kübrâ Hanım, bu Feride adındaki teyzesinin kızını Ekrem'le evlendirmek istiyor, mütemadiyen kocasını zorluyordu.

Altmış yaşına gelmiş olan Refik Beyin de bazı rahatsızlıkları vardı. O da çeşitli kadınlarla yaşamış, sabahlara kadar kumar oynayıp içmiş, kendisini sefahatte epeyce bitirmişti.

Feride'ye apartmanda Feriş diyorlardı. Apartmanda ayrı bir odası bulunan Ekrem, bu kızın şımarıklığından hoşlanmıyordu.

O da gençti. Onun da artık bir kız arkadaşın yakınlığına ihtiyacı vardı. Kübrâ Hanım kocasını zorlamış ve Ekrem'i öğrenci yurdundan apartmana getirtmişti. Apartmanda onun rahatı kadar eğlencesini de temin ediyordu. Niyeti Feriş'i Ekrem'e yapmaktı. Çünkü Ekrem annesinden kalan epeyce mühim bir servetin ve oturdukları apartmanın yarı hissesine sahipti.

Kübrâ Hanım teyzezadesine:

— Ne yap yap Ekrem'i elinden kaçırma, demişti.

Teyzesi gibi erkeklerin zayıf tarafını bulan bir yardımcısı varken Feriş, Ekrem'i elde etmeye elbette muvaffak olabilirdi.

Fakat kızın ilk teşebbüsü ters düşmüştü. Ekrem'in eşyası ve kitapları arasında bir kaç fotoğraf görmüş ve bunların üzerinde durmuştu. Odasının karıştırılmasını istemeyen Ekrem, kızın kendisine uzatıp:

— Bu haspa da kim Küçük Bey? diye sorduğu zaman çok sarsılmıştı. İlk ağıza:

— Ver o resimleri bana, diye haykırdı.

— Vermiyeceğim.

— Ver diyorum sana!..

Kız resimleri koynuna atmıştı. Fakat hiddetle hareket eden Ekrem, onu yatırıp koynundan resimleri almıştı. Ama bu sırada kızın bağırtısına koşan zaten böyle bir sahneyi bekleyen Kübrâ Hanım odaya girmiş ve ellerini yüzüne kapatarak haykırmıştı:

— Yazıklar olsun Ekrem, benim yeğenime sataşıyorsun öyle mi?

Pek sakin ve ağır başlı olan genç adam böyle yanlış anlamanın tesiri altında hiddetle haykırmıştı:

— Benim kimseye sataştığım yok. Bu sulu ve ahlâksız yeğenini sokma benim odama. Zaten onu bana yamamak için getirdiniz buraya.

Fakat kadın olayı Refik Bey'e büsbütün başka bir şekilde anlatmış, Feriş de kendisine ağır şekilde sataşıldığını ve teyzesinin kendisini güçlükle kurtardığını söyleyince baba oğul arasında şiddetli bir münakaşa geçmişti:

— Ekrem genç bir erkeksin, ama evin içindekilere sataş-

man son derecede mahzurlu ve iğrençtir.

— Benim kimseye sataştığım yok baba.

— Böyle bir olay uydurulamaz. Hizmetçiler de koşmuş.

— Hizmetçilerin içinde bir tane namuslu ve dürüst insan varsa göster bana baba. Hepsi hanımefendinin maiyeti.

— Ne demek istiyorsun?

— Demek istediğim şu. Bu Feride denilen sırnaşığın odama girmesine, eşyamı karıştırmasına tahammül edemem.

— Kız sana kıymet veriyor, hizmet ediyor.

— İşi sana böyle anlatıyorlar baba. Yanlış bir yolda yürüyorsun, her şeye inanıyorsun.

— Dava neydi, onu söyle?

— Misafir kaldığım ailenin kızının bir iki resmi vardı. Onları bulup bana hesap soruyor.

— Ne ailesi?

— Ne ailesi olacak, gecekondu ailesi.

Onlar böyle konuşurken kapının arkasında bir kahkaha kopmuş, Ekrem koşarak kapıyı açmış ve üvey annesini orada görmüştü:

— Kendi zihniyetine, kendi tuttuğun yola gül, diye haykırdı. Keşke onlar kadar dürüst ve insan olsaydın.

Kübrâ Hanım dehşet içinde kalarak odaya girmiş ve:

— Ben bu serseriyi istemiyorum, demişti. Atacaksın bu rezili apartmandan.

O zaman Ekrem inanılmaz derecede haşin bir tavır takınarak:

— Ben burada anamın bana bıraktığı hissede oturuyo-

rum, demişti. Rezil ve serseri sensin. Kumarbaz karı. Ağzını burnunu dağıttırma bana.

Refik Bey oğlunu çok severdi. Bu üç oğlunun içinde en akıllısı, en ahlâklı ve ağırbaşlısıydı. Hiç aksatmadan okumuştu ve apartmanda sazlı sözlü eğlenceler olurken o odasına çekilir ve çalışırdı.

Kübrâ Hanım sözde gücenerek ağlaya ağlaya odadan çıkmıştı. Refik Bey oğluna esefle bakıp:

— Ben de seni nazik ve efendi bir genç bilirdim, dedi.

Ekrem sakinleşmeye çalıştı:

— Baba, ben iyiyi kötüyü ayırmaktan yoksun değilim. Nezaketimi lâyık olanlara karşı kullanırım. Böyle kumarbazlara, içkicilere, senin paranı yemek, seni yolmak için elinden geleni yapanlara, kimbilir kimin nesi olan bu aşifteyi odama sokarak beni de tavlamaya kalkanlara değil.

— Ekrem ağır konuşuyorsun?

— Evet, farkındayım.

— Gidip annenden özür dileyeceksin?

— Ben mi? Ben bugüne kadar kimseye baş eğmedim, yaptığımdan da utanç duymadım. Hukukun son sınıfına gelmiş, kafası işleyen, hayatta yolunu tayin etmiş olan bir genç, kendisini serseri ve rezil diye hakaretlere boğan ve kendi evinden kovan bir kadından özür dileyemez. Dua etsin ki, ben kendisini tokatlıyarak kapıdan dışarıya atmadım.

En yumuşak, en övünülecek evlâttı bu Ekrem. O da kendisine bu kadar sert davranıyordu.

Eğer Kübrâ Hanım da yüz surat olsaydı bir daha Ekrem'le yüz yüze gelmek istemezdi. Sözde yaşlı olan kocası-

nı korumak için kendisini feda ediyordu:

— Ziyanı yok. Senin hatırın var. Yalnız büyüdüğü için aile terbiyesi görmemiş. Saygısı yok. Her hâlde ötekilerden daha iyi.

Hâlâ Feride'ye ona yamamayı umuyodu. Bunun için de kocasına orta ve lise tahsilini yaparken yanlarında kaldığı insanların Ekrem'i kendilerine çekmiş olduğunu ileriye sürmüştü.

Refik Bey bir iki gün sonra oğlunun odasına girdi.

— Şu münakaşa sebebi olan resmi görebilir miyim? dedi.

Resimde, gecekondunun önünde tulumbadan su çeken genç bir kızın resmi vardı. Refik Bey sordu:

— Kim bu kız?

— Arif Efendinin kızı.

— Neye aldın bu resmi yanına.

— Çok hoş, uyanık ve zeki bir kızdır.

— Aranızda bir sevişme mi oldu?

— Hayır, ben oraya misafir kaldığım evin kızını baştan çıkarmak, bir aile şerefini lekelemek için gitmemiştim.

— Ne diye gittin?

— Bunu siz benden daha iyi bilirsiniz. Hanımefendi ile Avrupaya giderken benim için Türk okullarından uzak kalmasın demiştiniz. Bu çok isabetli bir karardı. Apartmanda da kalamadım. Çünkü serseri ağabeylerim beni zorlayıp para koparmak ister ve rahatsız ederlerdi. İyi bir insan olarak tanıdığınız Arif Efendinin ailesine beni misafir eden sizdiniz.

— Doğru.

— Paraya güvenerek tahsilimi bırakmamdan da korkuyordunuz. Ben fakir ve kendi hâlinde yaşayan insanların hayatını tatmış oldum. Burada kalsaydım belki ben de bir içkici ve kumarcı olurdum.

— Bu kızla ilgin var mı?

— Var, onu çok beğeniyorum.

— O da seni beğendi her hâlde.

— Öyle zannediyorum.

— Neden bugüne kadar aramadın?

— Küçüktü baba, ailesi geleneklere çok bağlıydı, benim onunla oynaşmaya hiç niyetim yoktu. Aramızda bir yakınlık olursa onun için zaman bırakmak istedim.

— Yani onunla evlenmeyi bayağı kafana koydun.

— Evet.

— Bir gecekondu kızıyla evlenmek öyle mi?

— Evet, sosyete aşiftelerinden biriyle evlenecek değildim elbette.

–12–

İşte yeni bir yılın başlarında bulundukları sırada Refik Bey bir akşam yemeğinden sonra kahvesini salonda içerken, tıpkı Arif Efendinin yaptığı gibi, bir mektubu oğluna uzatmıştı:

— Bak oğlum, dedi. Ben yanlarında memnun kaldığın için kendilerine bir yardımda bulunmak istedim. Ama kendilerini bilmeyen ve burunları büyük bu insanlar bana ne cevap veriyor.

Bu konuşmadan bir şey anlamayan Ekrem, mektubu rahatça okumak için bir koltuğa ilişmişti. Babası bir sigara yakarak onun yüzündeki belirtileri görmek istiyordu.

Ekrem bir iki defa mektubu okudu ve sonra babasına sordu:

— Arif Efendi sizden böyle bir para mı istedi?

— İstediğini tahmin ediyordum?

— Dikkat buyurdunuz mu"Bütün masraflarını karşılamıştınız. Yeniden bir şey kabul etmeye hakkımız yok" diyor.

— Burnunun büyüklüğünden.

— Hayır efendim, dürüstlüğünden. Sonra bir mesele daha var. Siz benim evlenmek üzere olduğumu yazmışsınız. Neye buna lüzum gördünüz ki, adamcağız bana yeni kuracağım yuvada mutluluklar diliyor?

— Bu benim temennimdir Ekrem.

— Hayır baba, sadece benim beğendiğim o kızla evlenmemi önlemek için yaptığınız bir hareket.

— Aldanıyorsun Ekrem.

— Ben sizin gibi başkalarının tesiri altında değilim baba. Ben hislerime sahibim. Müsaade ediniz de ben de kendi hayatımı kendim tanzim edeyim. Cevdet ağabeyime yapıldığı gibi ben de Kübrâ Hanımın akrabasından birisiyle evlenerek sizden düşecek mirasın bir kısmını daha bu aile içinde kalmasına sebep olmayayım.

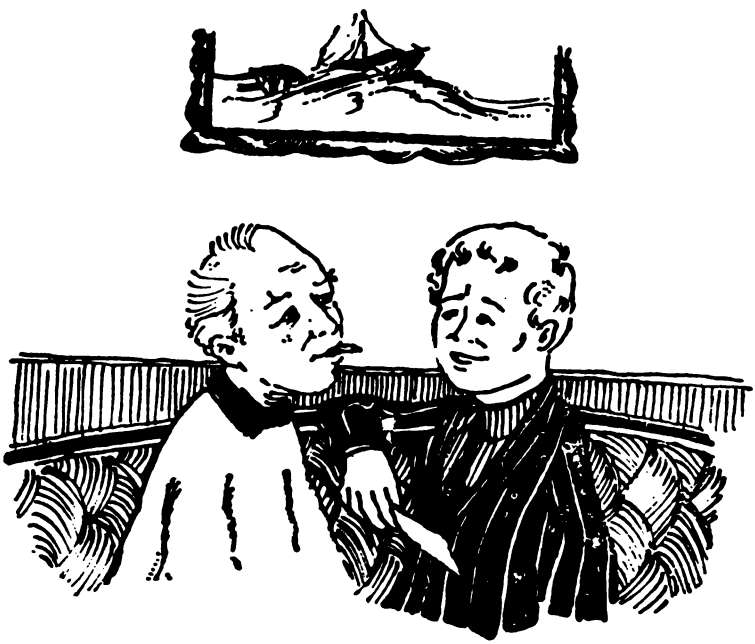
Refik Bey zeki bir adamdı. Daima dürstlükle hareket eden oğlunun kendisinden daha iyi olarak durumu gördüğünü anlıyordu.

— Ekrem, dedi. İstediğin bir kızla evlenmene engel olmam. Ama yeter ki, dengin olsun. Bir tesirin altında kalmayasın.

— Baba eğer o aileye zarar vereceğimi anlamasaydım orada kalırdım. Belki o kızı çok beğendiğim ve sevdiğim için ondan kaçtım.

— Neye kaçıyorsun?

— Belki yaşı çok küçüktü, belki ben de okumayı aksatırdım. Yalnız büyük bir hata yaptım. Bu kadar sene onlardan bir haber almadım. Onlara zaman zaman bir iki satır olsun yazmalıydım.

Babası Ekrem'e, dilediği kızla evlenebileceğini söyledi.

— Bugün kaç yaşında var dersiniz?

— On dokuz yaşında olmalı baba.

— Tahsili.

— Ortadan sonra biçki dikiş yurduna gitti. Oradan, mezun oldu.

— Senin gibi bir genç daha tahsilli, hattâ lisan bilen, görgülü bir aile kızıyla evlenmeli.

— Kübrâ Hanımefendi lisan mı biliyorlar, görgülü bir aileden mi bulunuyorlar, yoksa ellerinde bir ilkokul diploması olsun bulunuyor mu?

Refik Bey sesini indirerek:

— Benim üçüncü eşim, dedi.

— Farketmez baba. Asıl şimdi annem gibi tahsilli, görgülü ve kibar bir eş lâzımdı size, ama maalesef onu yaşatamadınız.

Refik Bey başını eğdi.

— Ekrem, annen gibi bir kadını bir daha nerede bulurdum. Onu hiçbir zaman unutmadım. Onun bütün dürstlüğü, bütün iyi huyları sende. Yalnız beni düşündüren bir cihet var. Arif Efendinin kızı evlenmiş olabilir.

Refik Bey oğlunun yüzüne baktı. Ekrem:

— Bunu zaman zaman düşünmedim değil, dedi. Ama uygun bir eş buldularsa o da bu evlenmeyi kolaylıkla kabul ettiyse inşallah mutlu olur. O benim için tertemiz bir gençlik arkadaşı olarak kalır.

.....

Arif Efendi yıllardan beri işinden çıkarak evine dönmek için beklediği mahallenin taksisini gözlerken yağan kardan omuzları ve şapkası bembeyaz olmuştu.

Omuzuna bir el dokunduğu zaman başını çevirdi:

— Amca, diyordu genç bir adam. Belki zincir takmadığı için bu havada gelmez.

— Siz miydiniz Küçük Bey?

Arif ağabey bayağı bir sarsıntı geçirmişti.

— Fakültedesiniz değil mi?

— Evet.

— Hesapça bu yaz bitecek, öyle mi?

— Kısmet olusa. Siz nasılsınız, Hasene abla ne yapıyor?

— İyi, ne yapsın.

— Şey, amca Güllü ile beraber misiniz?

— Güllü ile mi? Evet. Niye sordun?

— Belki evlendirmişsinizdir diye.

— Yok, evlenmedi. Çok isteyenler oldu ama, burnu biraz havada.

Sonra Arif Efendi sordu:

— Bir gün küçük hanımı alın da gelin bize.

— Kim küçük hanım amca?

— Babanız evleneceğinizi yazmıştı da.

— Ben evlenmedim amca. Öyle beklediğim biri de yok.

— Ne bileyim, babanız yazmıştı.

— Onun isteği ile benim isteğim bir değil Arif amca. Hem evlenmek için vakit biraz erken değil mi? Önümde askerlik var.

— Doğru Küçük Bey, haklısınız.

— Birgün, meselâ bu pazar gelsem sizce bir mahzur var mı amca? Öğle yemeğini sizde yerim. Hepinizi görmüş, olurum.

— Gelmediğiniz yer mi Küçük Bey. Muhakkak bekleriz.

Sonra bir gayret etti:

— Güllü de çok memnun olur. Bir kere aramadınız, iki satırlık bir mektup yazmadınız diye epeyce üzülmüştü.

— Kusurumu affettirmeye çalışırım amca. Bakınız taksi geldi. Maşallah bu külüstür kara, yağmura bakmaz. Çok selâmlar.

— Bekleriz Küçük Bey.

.....

O akşam, hiç kimsenin evinde görülemiyecek kadar kıymetli şeylerle eli kolu dolu gibi dönmüştü Arif Efendi. Dışarıda tepinerek karlarını dökmüş, yün eldivenlerini çıkarmış ve karlı ayaklarını süpüren Hasene Hanıma sormuştu:

— Güllü nerede?

— Mutfakta, yemeğe bakıyor, dedi karısı.

Sonra ilâve etti:

— Emeklilik yaşını geçirdin bile. Karda kışta gidip gelmek güç oluyor. Buralarda bir hafif iş bulsan.

— Haklısın hanım. Ama ne kadar çalışırsam o kadar iyi. Maaşım emekli olunca hayli azalacak.

Terliklerini giyerek odalardan bozma salona doğru gitti.

Evin içi linyit kokuyordu, ama sıcaktı. Hava çoktan kararmıştı. Pencereden baktı, kar devam ediyordu. Komşunun bahçesindeki iki ağaç iyice yüklenmişti.

Yemeğe oturdukları zaman kızının arkasında bir süveter vardı.

— Üşüyor musun Güllü? diye sordu?

— Bilmem neden? dedi kız.

— Kendine dikkat etmen lâzım. Hem yemiyorsun.

Sonra yemeğin yarısında, hızını almış gibi biraz geriye çekildi:

— Bugün kime rastladım dersin Hasene, dedi.

Kadın doğruldu:

— Ne bileyim? dedi.

— Küçük Beye rastladım.

Güllü kirpiklerini kaldırdı, baktı, yine ilgilenmemiş gibi yemeği ile meşgul görünmek istedi. Ama yüzü yavaş yavaş kızarıyordu:

— Küçük Bey'e mi? Yolda mı gördün?

— Eskiden her zaman taksiyi beklerdik ya? İşte orada gördüm. Fazla konuşamadık. İkinizi de ayrı ayrı sordu. Hattâ Güllü evlendi mi der gibi ağzımı aradı benim.

Güllü ağzından kaçırdı:

— Güllü, Küçük Bey gibi değil.

Babası önem vermiyormuş gibi:

— Küçük Bey de evlenmemiş, dedi. Ben bunu sordum. Yani küçük hanımı alın da bir gün buyurun, demek istedim. Bana evli olmadığını ve bunu babasının arzu ettiğini, ama fakülteyi bitirmeden ve askerlik görevini de yapmadan evlenmek istemediğini söyledi:

Hasene Hanım:

— Nişanlı filân mı? dedi.

— Hayır. Öyle bir şey olduğunu zannetmiyorum.

Sonra son kozunu oynadı:

— Bu pazar bize gelecek. Öğleden önce geleceğini tahmin ederim. Biz ihtiyatlı olalım da. Ne severdi o?

Hasene Hanım:

— Şimdi kış, dedi. Ha, bir defa pirohu yapmıştık, çok beğenmişti. Öyle değil mi Güllü?

Güllü:

— Hatırlamıyorum anne, dedi.

— Soğanlı etle pirohu yaparız. Ben akşamdan hamuru tutarım. Zaten pazara daha vakit var. Soğanın küçüklerinden bulabiliriz.

Güllü:

— Gelip de ne olacak sanki, dedi.

Babası:

— İstiyor ki geliyor, dedi.

— Bu kadar ikram ettik. Bir defa adam yerine koyup iki satır olsun bir şey yazabilirdi.

— Dur bakalım kızım. Onun da bir düşündüğü vardır elbette.

— Gelmiş, gelmemiş bence hepsi bir.

Güllü, Küçük Bey'in misafir geleceğinden hiç memnun görünmüyordu. İçinden kırılmıştı. Yalnız duyduğu ıstırapla kalmamış, ayrıca babası tarafından tokatlanmış, ayıplanmıştı. Artık kendisine bir neşe, hayata karşı yaşama gücü bulmuyordu. Küskündü.

-13-

O pazar için Güllü hevesli görünmüyordu. Babası bile biraz daha dikkatli giyinmesini hatırlatmıştı. Kız sadece annesinin sandığında unutulmuş gibi duran saatini bileğine takmıştı.

Akşamdan her şeyi düşünmüşlerdi. Arif ağabey bile evde kalacağı hâlde erkence kalkmış ve giyinmişti. Hâlbuki pazar günleri pijama ile doşlaşır, ancak çarşıya, pazara gidecekse giyinirdi.

Yemekler hazırlanmıştı. Arpacıktan biraz daha irice, fındık gibi soğanlarla soğanlı yahni yapılmıştı. Pirohu hazırlanmış, tepsilere konmuş, hemen pişirilip kaynatılacak hâle getirilmişti.

Hasene Hanım da kıyafetinde biraz değişiklik yapmıştı. Ayağında her zaman giymediği ve misafire sakladığı terlikler vardı.

Gözleri kapıda ve percerelerdeydi. Onun bahçeye girişini önce Güllü görmüş ve küçük odadan çıkıp seslenmişti:

— Anne, Küçük Bey geldi.

Küçük Bey artık, o bıyıkları yeni terleyen on sekizine gelmiş delikanlı değildi. Mükemmel tıraş olmuş, hayli irilmiş ve ağırlaşmış bir erkekti.

Arif ağabey kapıda karşılamıştı. Küçük Bey onunla kucaklaştı, sonra mutfaktan çıkan Hasene Hanımın ellerini öptü. Elini uzatıp Güllü'yle tokalaştı ve ellerini sıcak avuçlarında sıktı.

— Canım benim. Ne kadar özledim hepinizi.

Bu söz onun bütün vefasızlığını affettirmeye belki ye-

terdi. Salonda şapkasını, paltosunu alan Güllü'nün dönmesini bekleyip durdu. Arif Efendi belki alışmıştır diye evvelce alıp hazırladığı sigaradan ikrama kalkınca:

— İçmiyorum amca, dedi. Alışmadım bir türlü. Eh, biraz da spora düşkünlük yüzünden.

Ne konuşacaklardı? Arif Efendi güldü:

— Yine ip atlıyor musunuz? dedi.

— Atlıyorum tabiî. Ama Şişli'deki dairede, odama kapanarak. Hizmetçilerden tutun da babama kadar herkes hayretle bakıyordu. Kız çocuk diye. Hâlbuki bu kan dolaşımı, nefes düzenlemesi ve vücudun ahengi için lüzumlu bir idman. Sen devam ediyor musun Güllü?

Kız içini çekti:

— Hayır.

— Niçin.

— Bilmem, her şey arkadaşla oluyor.

— Okuyor musun bari?

— Elime geçtikçe okuyorum.

Bu misafirin gelişini ve dar vakti kıymetlendirmek isteyen Arif Efendi Hasene Hanımdan Refik Bey'in mektubunu istedi.

Küçük Bey, mektuba bir göz attı. Yüzü yavaş yavaş kızardı.

— Gerçi bana evlenmek için Kübrâ Hanımın yeğenini teklif ettiler, dedi. Ama bu sadece üvey annemin dalaverelerinden ibaretti. Zavallı babam da bu kadının manevralarına katılıyor. Hem bunu size yazmakta ne mânâ vardı. Sen bir şey anladın mı Güllü?

— Ben mi? Ben babanızı tanımıyorum Küçük Bey. Ne diye yazdığı mektuptan neler düşündüğünü anlamaya çalışayım.

Arif Efendi:

— İhtimal burada kız olduğundan, Güllü'den söz etmişsinizdir.

Güllü telâşla:

— Baba, diye seslendi.

Arif Efendi devam etti:

— Olamaz mı kızım?

Küçük Bey:

— Bunun münakaşasını yapmayınız amca, dedi. Babam böyle bir şeyi size yazmak için büyük bir sevinç ve heyecan içinde bulunması gerekir. Oğlunu çok seven ve onu beğendiği bir kızla evlendirmek üzere olan müşfik bir baba o sevinç içinde bunu yazabilir. Birincisi bu. İkincisine gelince, burada fikrimi açıkladığım için beni suçlamayın. Ben burada senelerce kaldım. Benim Güllü ile evlenmem ihtimalini önlemek istediler.

Güllü kalkmak istedi. Küçük Bey:

— Rica ederim otur, dedi. İçleri temiz insanların biribirlerinden saklayacağı bir şey olamaz. Ben evinizde beş yıl kaldım. Beş yıl her gün beraberdik. Bir sofrada yemek yedik, sırasında bir masa başında çalıştık, akşamları şu salonda televizyon seyrettik, paylaştığımız zevklerimiz, beraber söylediğimiz şarkılarımız oldu. Yanlış mı?

— Doğru Küçük Bey.

— Başkalarının hayatına ne kadar saygılı olsak, bulunduğumuz evin ve ailenin göreneği ne olsa yine biribirini

beğenen ve birbirinden hoşlanan iki genç ilgilenmekten kurtulamaz.

Arif ağabey dikkatle dinliyordu. Güllü konuya ilgisiz görünüyordu. Hâlbuki Küçük Bey ona anlatıyordu.

— Söylesene Güllü, böyle değil mi?

Kız önüne bakarak:

— Belki, dedi. Ama insan her zaman hoşlandığı, beğendiği için bir arada bulunmaz. İnsan gül bulamazsa boynu bükük bir menekşe ile de yetinir. Nihayet babanız sizin gecekonduda yetişmiş bir kızla evlenmeyeceğinizi de bilirdi.

Arif Efendi çok fazla üzülmüştü. Elleri titremeye başlamıştı. Sigarasını yakmaya çalışıyordu.

Küçük Bey:

— Güllü, diye seslendi. Ben senin çevreni yadırgadım mı? Bütün bir yaz seni bırakıp da gezip tozdum mu? Seninle oturmayı, senin arkadaşlığını tercih etmedim mi? Birbirimize karşı hiç mi ilgimiz yok.

— Bilmem ki Küçük Bey. İlginin de belirtileri olmaz mı? İnsan nezaketen olsun, hattâ evinde misafir olduğu insanları huzura kavuşturmak için bir sağlık haberi de vermez mi?

Küçük Bey:

— Haklısın Güllü, dedi. İlginin de belirtileri olur. Ama tek taraflı bir ilgi neye yarar? Bazı insanlar çabucak unutulurlar. Sağlık haberi diyorsun. Üniversiteye girerken amcama, bankaya telefon etmiştim.

Güllü babasına baktı. O biraz telâşlanmıştı:

— Bilmem, haber vermeyi unuttum mu? dedi. İş arasındaydı. Telefona istediler. Ben de tebrik etmiştim. Geçmiş zaman.

— Amca, lütfen hatırlamaya çalış. O gün teşekkür ettiğimi ve sizleri hiçbir zaman unutmıyacağımı ve bir gün karşılaştığımız zaman bıraktığım gibi bulmayı çok istediğimi söyle. Güllü'nün öfkesinden kurtar beni.

Güllü sükûnetle:

— Babam iş arasında unutmuş olmalı, dedi. Bize böyle bir telefondan hiç söz etmedi. Ama bunun üzerinde durmayalım artık.

Güllü annesine yardım için kalktı. Hasene Hanım meşhur Pirohusunu pişirmek için mutfağa gitmişti.

Daha sonra yemek sırasında güllü konuştu. Küçük Bey soğanlı yahniye, sonra pirohuya çok sevinmiş ve:

— Sevdiklerimin hepsini burada buldum, demişti.

Kız:

— Şişli size gecekonduyu aratmaz her hâlde, dedi.

— Rahatlık bakımından aratmıyor elbette, dedi Küçük Bey. Soba derdi yok. Her taraf daha güzel ısınıyor. Sonra ne de olsa bütün yollar asfalt. Yalnız bir eksiği var, senden bir ilgi. Babam beni üvey ağabeylerim gibi sefih ve sefil olmamam için buraya göndermişti. O üçüncü eşinin maskarası olmuş bir adam ama, zaman zaman, özellikle benim arzularıma karşı makul oluyor. Hattâ buraya gelirken kendisine danıştım. Baba, eğer Güllü kimseye bağlanmamışsa onunla ve ailesiyle anlaşmaya çalışacağım, dedim. Beni bu evlenme işinde tamamıyla serbest bıraktı. Bilmiyorum amca, eğer Güllü için kimseye söz verilmediyse..

Arif Efendi şaşalamıştı:

— Yok, öyle bir bağlantımız filân yok ama, dedi. Bilmem ki ileride ortaya bazı mahzurlar çıkar mı?

— Ne mahzuru amca. Burada beş yıl aynı çatı altında yaşadık. Şu masada yemek yedik. Ben sizlerle yaşamayı, Güllü ile anlaşmayı çok arzu ediyorum.

Arif Efendi:

— Evlenecek ve geçinecek olan sizsiniz oğlum, dedi.

— Evet, amca. Niyetim burasını muhafaza etmek. Ara sıra gelir, burada da kalırız. Münasip bir yerde güzel bir apartıman dairesi alırız. Yeniden döşeriz. Orada oturursunuz. Bu sene fakülte bitiyor. Hemen yedeksubaya gideceğim. Sık sık gelip size misafir olurum. Bunu babama da anlattım. Beni bu konuda tamamıyla serbest bırakıyor. Bilmem ki, orada Güllü beni askerliğimi bitirinceye kadar bekler mi?

Güllü donup kalmıştı. Küçük Bey:

— Niçin cevap vermiyorsun Güllü? dedi.

Güllü kirpiklerini kaldırmadan:

— Beklerim Küçük Bey, dedi.

-SON-

25

KEMALETTİN TUĞCU

1902 - 1996

Sevgili Çocuklar,

Hepinizin çok iyi tanıdığı Kemalettin Tuğcu'dan kitaplığınıza yeni kitaplar kazandırmaya devam ediyoruz.

Usta ve kıvrak kalemiyle Türk çocuklarına ömrünü ve gönlünü veren Kemalettin Tuğcu'nun şimdiye kadar hiçbir yerde yayınlanmamış bu güzel eserini de zevkle okuyacağınızdan eminiz.

Kemalettin Tuğcu Serisi (50 Kitap)

1-Kuklacı (100 TEMEL ESER)
2-Bir Garip Kızcağız
3-Babam ve Ben
4-Yetimler Güzeli
5-Dilenci Baba
6-Kuyulu Bahçe
7-Annelerin Çilesi
8-Yetim Ali
9-Sokak Köpeği
10-Dağdaki Yabancı
11-Deniz Kızı
12-Benim Annem
13-Küçük Serseri
14-Şeytan Çocuk
15-Yılanlı Bağ
16-Bu Çocuk Kimin?
17-Cambazın Kızı
18-Toprak Adamları
19-Köyde Unutulanlar
20-Sütannem Nazlı
21-Süt Kardeşler
22-Babasızlar
23-Köyden Gelen Kız
24-Kız Evlat
25-Küçük Bey
26-Baba Evi
27-Balıkçının Kızı
28-Küçük Hanım
29-Güllü Bahçe
30-Tanrı Misafiri
31-Bir Dağ Masalı
32-Doğduğum Ev
33-Küçük Erkek
34-Satılan Çocuk
35-Büyüklerin Günahı
36-Hacı Baba
37-Annemin Hikâyesi
38-El Kapısı
39-Köydeki Arkadaşım
40-Çocuk İhtiyar
41-Sokaktan Gelen Çocuk
42-Can Yoldaşları
43-Küçük İşportacı
44-Eskicinin Köpeği
45-Çocukluk Arkadaşım
46-Ana Kucağı
47-Kırk Ev Kedisi
48-Kartal Yuvası
49-Karakaçan
50-Devlet Kuşu

ISBN: 978-9753810944

DAMLA YAYINEVİ®

Tel: 0212 514 28 28
Faks: 0212 528 24 01

www.damlaegitim.com